



గ్రంథాలయసర్వస్వము.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమున ప్రకటించబడు

సచిత్ర మాస పత్రిక

సంపు. ౯ }

దెజవాడ
నవంబరు, 1934

{ సంచిక ౨

అయ్యంకి వేంకటాచలమణయ్య
సంపాదకుడు

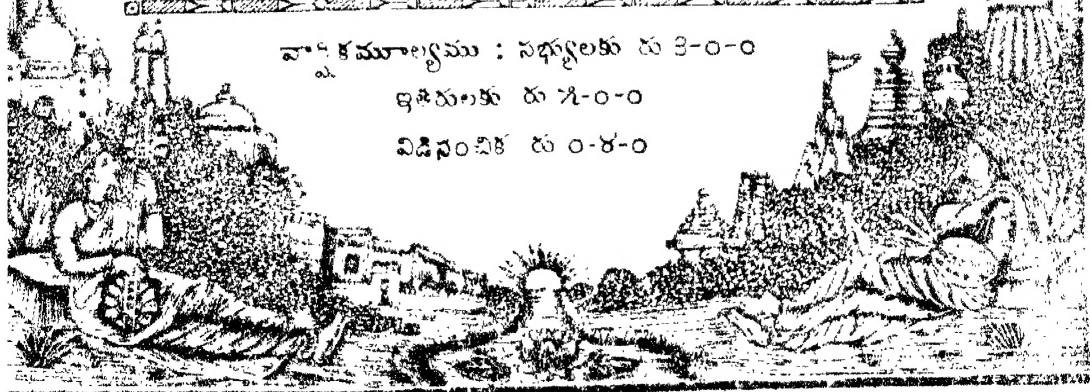
- 1 వాయువు ఎల్లవానికి ఎల్లు స్వాధీనమైయున్నదో
జ్ఞానముగూడ అట్లు స్వాధీనము కావలయును
- 2 దీదళిము ఎల్లవానికి ఎల్లు సేవ్యమైయున్నదో
జ్ఞానముగూడ అట్లు సేవ్యము కావలయును
- 3 సూర్యచంద్రమండలముల తేజస్సు ఎల్లవానికి
ఎల్లు సౌఖ్యప్రదముగానున్నదో అట్లే
జ్ఞానముగూడ సౌఖ్యప్రదము కావలయును

— చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము

వార్షికమూల్యము : సభ్యులకు రు 3-0-0

ఇతరులకు రు 7-0-0

విడినంచిక రు 0-౪-0



5476

విజ్ఞాన చంద్రికాయందు ప్రకటింపబడిన

హిందూ మహాయుగము

కొమరాజు లక్ష్మణరావు ఏ.ఎం. గారిచే రచియింపబడినది. వెల రు 1—8—0.

పౌద్ధ మహాయుగము

వేలూరి సత్యనారాయణ ఎం. ఏ. గారిచే రచియింపబడినది.

వెల క్యాలిఫోర్నియా రు 2—0—0

రావెరురైండు రు 1—8—0

జడకుచ్చులు

రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారిచే రచియింపబడినది. వెల రు 1—0—0 మేనేజరు,

ఆంధ్ర గ్రంథాలయప్రెస్, బెజవాడ.

ప్రకృతి

స్వాభావిక ఆరోగ్య సచిత్ర మాసపత్రిక.

ఆరోగ్యనియమములను - మందు, శస్త్రములతో నిమిత్తములేని స్వాభావిక చికిత్సావిధానములను, స్వాభావిక జీవనమును బోధించును. సంవత్సరచందా రు 3—0—0 మేనేజరు,

ప్రకృతి కార్యాలయట్రస్టు, బెజవాడ.

జ్వాల మాసపత్రిక—బెజవాడ

విడిపత్రిక ఒక అణా - సం॥ చందా రూపాయి

శతాబ్దాల ఆచారం మాససిక బానిసత్వంగానూ, మతాభిమానం నల్లమందు మత్తుగానూ అయి నిస్తేజంగా, నీరసంగా స్వతంత్రత ఏవిధంగానూ లేని సంఘానికి అలవడి, తిరుగుబాటు సత్యాన్ని నిండుకన్నులతో చూడగల ధైర్యం కావాలి. జ్వాల ఉద్దేశం ఇది.

గ్రంథాలయ సర్వస్వము

చందా : ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయసంఘ కార్యకర్తల సభ్యత్వచందాతో రు 3 ల మాత్రమే.

ప్రతినెల 1 క లేదీన వెలువడును

వ్యాసములు

గ్రంథాలయ శాస్త్రము-ఆంధ్రవాద్యము-ఆంధ్రాభ్యుదయములను గూర్చిన అనుభవ పూర్వకములైన వ్యాసములు, గ్రంథాలయ సంఘములయొక్క నితీకలు, వృత్తాంతములు, గ్రంథముల విమర్శనములు-ఇందు ప్రకటింపబడును.

పటములు

గ్రంథాలయ భవనములయొక్కయు, గ్రంథాలయ సభలయొక్కయు, గ్రంథాలయ సేవకులయొక్కయు, పటములును, ఆంధ్రాభ్యుదయ బోధకములగునట్టి పటములును ఇందు ముద్రింపబడును.

గమనింపుడు

ఈ పత్రిక ప్రతినెల 1 క లేదీన వెలువడును. ఈ పున వ్యాసములను పంపువారు ఏనెల పత్రికాయందు ప్రకటింపవలెనో దానికి వెనుకటి నెల 15 క లేదీక పూర్వమే పంపవలయును. పటములను వెనుకటి నెల 1 క లేదీక పూర్వమే పంపవలయును.

ప్రకటన రేట్లు

ఒకసారి 1 పుటకు రు 20-0-0

ఒకసారి ½ పుటకు రు 12-0-0

ఒకసారి ¼ పుటకు రు 6-0-0

రాజపోషకులు

శ్రీరాజావేంకట కుమారమహీపతి సూర్యారావు బహద్దరుగారు

శ్రీరాజా వాయని వేంకట రంగారావు బహద్దరుగారు
బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, అగ్రహారందాదా
మన్మథ వేంకట చిన్నారాజు శ్రేష్ఠిగారు
గోవు రామచంద్రారావుగారు

వివరములకు:-

గ్రంథాలయ సర్వస్వకార్యస్థానము,

బెజవాడ.

16వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయమహాసభ,

కాకినాడ.

జనవరి నెల 21, 22 తేదీలు, 1934 సం॥

ఆంధ్రదేశమందున్న వివిధమండలములనుండి పలువురు గ్రంథాలయముల ప్రతినిధులు 20 వ తేదీ సాయంకాలమే విచ్చేసిరి. ప్రతినిధులందరికిని అప్పనవారి సత్కమందు ఒసలు భోజనవసతులు ఏర్పాటు చేయబడినవి. పలువురు స్త్రీలుగూడ ప్రతినిధులుగా వచ్చియుండుట గమనింపదగిన విషయము. ప్రతినిధుల సౌకర్యమునకై ఆహ్వానసంఘమువారు విశేషపరిశ్రమ చేసి చక్కని ఏర్పాటులను గావించిరి.

21 వ తేదీ ఉదయము 8-80 గంటలకు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క వార్షిక సమావేశము జరిగెను.

మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు అన్నదాన సమాజమువారి ఆవరణలో వేయబడిన విశాలమగు పండిలిలో 16 వ ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహాసభ ప్రారంభమయ్యెను.

ప్రథమమున కొందరు పండితులు వేదమంత్రములతో ప్రార్థనలను గావించిరి.

శ్రీదుగ్గిరాల వెంకటసూర్యప్రకాశరావుగారి

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్ష కోపన్యాసము.

సమనానరవ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభకు శ్లోకప్రయాసల కోర్కె దూరప్రదేశములనుండికూడ విచ్చేసిన భాషాభిమానులగు మీకు ఏ సభాసన్మాన సంఘము వారిపక్షమున మనఃపూర్వక స్వాగత మొసంగుచున్నాను. వెనుకటి కోఆపరేటివురిజిస్ట్రార్లలో నొకరు ఆ డిస్ట్రీక్టుమెంటు వార్షిక నివేదికలలో నుదాహరించినట్లుగా చెన్నపురిరాజధాని దక్షిణమండలములందు ఐకమత్యాభివృద్ధికి పరపతిసంఘవ్యాప్తి కారణభూత ఘగుచున్నరీతిని ఆంధ్రమండలములందు గ్రంథాలయ స్థాపనప్రాచుర్యము దృఢమగుచున్నదని వ్రాసినవిషయము క్రమక్రమముగ స్థాయిగుచున్నదని చెప్పట ఆతిశయోక్తికాదు. ఆయుద్యోగీయుఁడు పైన వ్రాసినదానిని బలపరచుచు పరపతిసంఘస్థాపనాభివృద్ధి కూడ తెంబడించి, ఆంధ్రదేశమున ప్రౌఢైకమత్యమునకు జనభామ్యాజ్ఞానాభివృద్ధికి రెండుమార్గములు ఏర్పడినవి.

నాగరకత చెందినదేశము లని చెప్పబడిన ఏష్యా యూరపుఖండభాగములందు ప్రజలు లిపిని నిర్ణయించుకొనినకాలమునుండియు తమజ్ఞానమును గ్రంథరూపమున భిరస్థాపించేయుటకు బ్రయత్నించినట్లు దృష్టాంతములు ప్రజలముగ గానబడుచున్నవి. కొంతములు,

ముద్రాయంత్రములు మొదలగు సాధనములు లేని పూర్వకాలమున లోహము, రాయి, ఇటుక, భూర్జపత్రము, చర్మము, తాళపత్రము మొదలగు పరికరముల సాహాయ్యముతో భాషాభిమానులు, విద్యాభిమానులు, వివేకమహితులు తమ యభిప్రాయములను లిఖించి చిత్రించి చెక్కించి పురాతన జ్ఞానమును మనకు లభ్యముగావించిరి. గ్రంథము సేకరించుట కరవ్యమని యెంచి పాటుపడిరి. పురాతన దేశములలో చీనా, టిబెటు, భరతఖండము, పారశీకము, బాబిలను, అస్సీరియా, ఈజిప్టు, గ్రీకు మొదలగునవిప్రధానముగ చేకూరదగినవి. క్రీస్తుశకారంభమునకు దరువాత యూరపుఖండమునందలి వివిధదేశములందు గ్రంథాలయస్థాపనమును, గ్రంథముల సేకరించు ప్రయత్నము మొదలు విజృంభించెనో తెలుప ప్రయత్నించుట అనావశ్యకమని తలచి దానినిగూర్చి చెప్పదలచలేదు.

ఈ దేశమున ముఖ్యముగా ఉత్తరహిందూస్థానమునకు, తెజానిక, నైతిక, కాశ్మీరు, రాజకీయ విషయములనుగూర్చి గ్రంథభాషాశాస్త్రముండెననియు, అట్టి విజ్ఞానభాగ్యమువలననే వీరపురుషులతోపాటు ధీభిల సంపన్నులు పెక్కురు ప్రతిచోట బ్రబలియుండెడిట

వలన దేశము దుర్బలముగ నుండెనని యాదేశముపై దండెత్తిక మహమ్మదుగారి కనిపెట్టెను. పండ్రెండు సార్లు దండెత్తిక మహమ్మదుగారి దేశమునందలి ధనశక్తిరత్నసంపన్నతను చూరగొనుటతో సంతృప్తుడయ్యెను. మహమ్మదుగారి ధనము నపేక్షింపక ప్రజాజ్ఞానవృద్ధి సాధకములైన గ్రంథములను సంగ్రహించి వానిని దగము గావించుకుండిన పక్షమున ఈదేశమున తా మతేలిమి కాజాలమను రహస్యమును గ్రహించి దానినే యవలంబించెను. అతని సైన్యముల ఘాతుక ప్రయత్నముల బారినుండి తప్పించుకొనుటకు ఆకాలపు విద్యాసంపన్నులు తమ ధనధాన్యపశునిత్యైవములమాట తలపెట్టిక తమగ్రంథైశ్వర్యములతో హిమవత్సర్వత ప్యాంతములకు సేపాళరాజ్యమునకుఁ బారిపోయి తమ యమూల్యధనములగు గ్రంథముల నచట భద్రపరచిరని చరిత్రలని చుదాహరింపబడియున్నది. ఈగ్రంథముల సేకరించుటయం దభిలాష పౌరులకొలమున నారంభమై దినదిసాభివృద్ధి యయ్యెను. పౌర విశ్వవిద్యాలయము లందు ఆమూల్యమగు గ్రంథసమదాయము చేర్చబడి యుండినట్లు మనము చదివియున్నాము. క్రమక్రమముగ నాధ్యులు భరతఖండమున వేర్వేరుభాగముల నాక్రమించి యందు నివాసము లేర్పరచుకొనినపిమ్మట వేదకాస్త్రములను సంస్కృతకావ్యనాటకాదికళలను భద్రపరచుచు దేశభాషలకుగూడ పోతానామొసగి ఆయాభాషలందును కావ్యరచనకు బ్రోత్సాహము నవకాశము నిచ్చిరి. ఒక్క ఆంధ్రభాషకు తలపెట్టితిమేని మీహంసాదికాస్త్రములకు బ్రధానసానముగా నుండిన గౌరవీరమున ఆంధ్రమహాభారతరచనము నన్నయ భట్టు యొనరించి ఆంధ్రభాషకు గౌరవసానము నిచ్చుటయే తార్కాణము. పదియవశతాబ్దారంభము మొదలు నేటివరకును సంస్కృతసాహిత్యమునందలి గ్రంథముల యాంధ్రీకరణ ప్రయత్నము నిరాటంకముగ సాగుచు న్నది. సంస్కృతగ్రంథములను తెనుగుకావ్యములను భద్రపరచుటకు ఆంధ్రులు పడినశ్రమ వరనాతీతము. ఇనుపగంటమును చేబూని తాళపత్రములపై సంస్కృతాంధ్రలిపులలో మహాభారతరామాయణాది గ్రంథములను వ్రాయుట యంతకష్టమో మన మాహింపజాలము. వర్ణింపజాలము. తెలుపజాలము. ఒక్కతాళపత్రవ్రతని జూచినయెడల మచ్చునకైన తుడుపులు గీతలు హంసపాదములు కానరావు. ఆకాలము నాటి లేఖకులకు బలముగు వెలుగునిచ్చెడు విద్యుద్దీపములు లేవు. ఇద్దిరకముల నుల్లూచనములు లేవు. ఏయరుగు

పెననో ఏచెటుండనో గూర్చుండి వా రాగ్రంథములకు బ్రతుల వ్రాయుటకు బూనినదిత. పడినశ్రమ ఆశ్చర్యదాయకములు. ఇప్పటికాలమున నొక చిన్నపాతమును వ్రాయదలపెట్టితిమేని చిన్న సాపులు లేకుండ నేడువదు. దాని; నచ్చొత్తించునపుడు విడు పూపులు పదిసవరణలు జరుగకుండ నెంతచిన్నపాతమైనను మన చేతకందదు. శ్రీకారము మొదలు మంగళమువరకు నొక్కరీతిని అచ్చును మించినలిపితో భిన్నప్రతులను వ్రాసి భద్రపఱచి దేశమునకు, దేశభాషకు, దేశభాషకు వరనాతీతమైన మహాపకారమును గావించిన మన పూర్వుల శ్రమకును భావాభిమానమునకు మనకృతజ్ఞతను తెల్పుటకు మనకు శక్తిచాలదు. వేదమునకు వేదభాష్యమునకు బ్రతిని వ్రాసిన పండితుడొకడు తనతాళపత్ర గ్రంథాంతమున దిక్కిందరిని తన తదనంతరవంశీయుల బ్రార్థించుచు వ్రాసినట్లు చదివియుంటిని. “అయ్యలారా! ఈప్రతివ్రాత ముగియినప్పటికి నాచేయిపడి పోయెను. దృష్టిమాంద్యము జెందెను. నడుము వంగి పోయెను. ఈనడుము కాలమున నేను కుటుంబవ్యవహారముల దలపోయలేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో వ్రాసిన యీ గ్రంథమును నాపుత్రులు పోతులు వారి బింటులు ఆమూల్యధనముగ నెంచి కాసాడి నా యాత్మకు సంతోషము కలిగించునట్లు నాయుచ్చైవ మనుగ్రహించుగాక” ఈ చొప్పున మనదేశమున బుర్రుతనగ్రంథసంపాదనము తద్రక్షణము జరిగెను. ఈగ్రంథ సేకరణమునందు బ్రాహ్మణులు, శ్రుతియలు, శూరులు సమానశ్రద్ధ వహించిరి. మామండులమున నే నెఱిగినంతవరకు కమ్మ శాఖలోని వారైన ఒభిళిసేనివారు ఆంధ్రమహాభారతాది గ్రంథములకు బ్రతులు స్వయముగ వ్రాసిరి. దానిలోని కొన్ని పర్వములను నేను చెన్నపురి ప్యాచ్య లిఖితపుసుక భాండాగారమునకుఁ జాలకాలము క్రిందట సమర్పించిని.

యూరపుఖండమునందువలె మనదేశమున చరిత్రలు ప్రకృతకాస్త్రములు, యాత్రలు మొదలగు విషయములనుగూర్చి వ్రాయబడిన గ్రంథములు కానరాకున్నను కడచిన వేయియేండ్లనుండి హిందూ మహమ్మదీయ ప్రభువులు తమ సంసారములందు పురాతనాధునిక గ్రంథసంపాదనమునకు గొప్ప ప్రయత్నములుచేసి మన దేశమునకు మహాపకారమును గావించిరి. ఈకు ఇండియాకంపెనీవారి పరిపాలనము నీరపడనారంభింపి వారి రాజ్యవి సర్వముపొచ్చి నారంభించినకొలది మనదేశైశ్వర్యముతోపాటు ఉత్సృష్ట గ్రంథ పరిపాలనముతోడ

సారంభమయ్యెను. ఇంగ్లీషువారు, ఫ్రెంచివారు, జర్మనీ వారు, ఈదేశపు టమూల్పు పురాతన సంస్కృత గ్రంథ సముత్కరములను సమస్త విధోపాయవలంబనముచే నిచట లేకుండజేసిరి. తుదకు మనమిప్పుడు వానిప్రతులు కొనవలసియొడల పాశ్చాత్యదేశములనుండి తెప్పించు కొనవలయును. ధన కనకరత్నాభరణములు మనచేయి జారిపోయినట్లే మనదేశమునందలి పురాతనచిత్రములు, తాళపత్రగ్రంథములు మొదలగునవికూడ నధికారబలము వలనను కొన్ని వేళల న్యాయైక దూరమారావలంబనము వలనను, పశ్చిమముఖమునుబట్టినవి. సంకీర్ణజంగు బహదరు నేపాలమునందలి 15 వేల తాళపత్రగ్రంథములను బ్రిటిషువు సక భాండాగారములకు బహుమానముగ నొసంగెను. బ్రిటిషురెసిడెంటు వానిని వందనములతో గొని రవానాచేసిన విషయము ప్రకటింపబడినపుడు అట్టి పురాతన నాగరక, వాఙ్మయమును గోలుపోవుట కన్న అర్ధరాజ్యమును ధారపోసియున్నయెడల దేశమున కట్టి విపరీతనష్టము సంపాద్యము కాకుండునని దూర దృష్టిగల దేశాభిమానులు కొంద రపుడు వాసియుండిరి. ఈదేశమునుండి మన వాఙ్మయము తొలగిపోయినవిధములు వర్ణించుటకు ప్రత్యేకించినాన మావశ్యకమై యుండును. దాని నిచ్చట సంగ్రహముగ నేనివివరింప యేర్పడినయెడల గ్రంథవిస్తరము తప్పనిసరియగును.

సంస్కృతభాషా పునరుద్ధారణము కొరకు జీగ్రంథ పరిశోధనము కొఱచునది అంగీయ విద్యావిధానానుకూలముగ సంస్కృతమును నేర్పుటకు ప్రభుత్వమువారు దొరకొనినప్పుడు, వాగు చాలవరకు జర్మనీ అస్ట్రేలియా దేశములనుండి ఆచార్యులను నియమించుచుండిరి. ఈయాచార్యులు తమ యుద్యోగముతో పాటు పురాతన గ్రంథసంపాదనమునకు దొరకొని దాని కొర కవలంబించిన మారములు విషాదమును వింతను మోసమును క్షురింపజేయును. తంజావూరు సంస్థాన భాండాగారమును నెలకొల్పుటకు శరభోజీ మహారాజు పడిన శ్రమ, చూపినయోరిమి, వెచ్చించిన ధనము తెలిసికొనినయెడల ఆశ్చర్య సంతోషములు మనహృదయ నీమల జనింపకమానవు. ఈచొప్పుననే బ్యాంకిపూరులో ఖుదాబక్షు సాపించిన పుస్తకభాండాగార గ్రంథ సంపాదనమున కౌతకు పడినకష్టములు, పొందిన నిరాశలు మనము మరువదగినవికావు. రంగూను కలకతలు మొదలు డెహ్రాడూన్, ఏష్యామైనరువరకు ఆతని యేజంటు ఉత్తమగ్రంథ సంపాదనార్థము చూపిన

కాతూహలము ప్రసాదానికి ననుసరణీయము. దానికొరకౌతకు సమగులైన ఏజంటును నియమించి వారికి విరివిగ ధనమిచ్చి యొక్కొక్క గ్రంథము చొప్పున సంపాదించెను. ఈగ్రంథసంపాదకులు 'పాత్రపుస్తకాలు కొంటాము పాతకాగితాలు కొంటాము' అనువంటి వారుగా నుండదగరుకదా? వారు, ప్రముఖులగువారి యింట చితుకాగితపు పాత్రపులను శ్రద్ధతో పరికిలించి గులక రాళ్లలోనుండి మణుల నేరినట్లు ఆగ్రంథాలయమునకు పుస్తకముల సంపాదించిరి. ఖుదాబక్షు కొన్ని యేండ్లు శ్రమపడి సంపాదించిన రెండు పార్శ్వగ్రంథములను పాట్నాజిలాజడి చదువుటకని వుచ్చుకొని తాను ఉద్యోగమును చాలించుకొని స్వదేశమునకు బోవుచున్నపుడు పారపాటున తన యితరసామగ్రితో పంపివేసినని చెప్పి ఆగ్రంథములను హరింపదలచెను. విదేశమున కేగుచున్న యూరోపియను దేశికిన యేనస్తువు సామాన్యముగ యజమానునకు మరలదక్కుట యపూర్వ విషయమగుటచే ఖుదాబక్షు ఖన్ను డెయ్యెను. తాను తనదేశమును జేరినపిమ్మట నాగ్రంథములను బంపుచునని దొరగారు పారపాటుననైన నుదాహరించలేదు. కొన్నాళ్లకు ఖుదాబక్షుగారి లాహూరు ఏజంటు అచ్చట పాత్రపుస్తకము లమ్మలవాని దుకాణమున రెండు విలువగల పురాతన గ్రంథములుగ దొచినవానిని కొని బ్యాంకిపూరు లెబ్రరీకి పంపెను. ఆరెండును దొరవారు హరింపదలచిన గ్రంథములయ్యెను. దొరవారు తమ సామగ్రిలను గ్రంథములను పెట్రెలలో బస్తాబందీచేయుట కాజ్ఞాపించినప్పుడు ఈ శిథిలగ్రంథములు పనికిరాని పాత్రకాగితములకింద నెంచి వానినివిడిచి పెట్టి నిగనిగలాడుచు ముద్రింపబడిన రెండుమాసపత్రికలను వానిస్థానమున నమర్చిరి. స్వదేశమున కేగినపిమ్మట వాని కొరకు వెదకగ, అవి కాన్పించక దొరవారు ఖన్నులై యుండుట నిశ్చయము. దైవము తనపాలిట నున్నాడనియు, మోసము సర్వదా జయము పొందదనియు ఖుదాబక్షు నమ్మియుండును.

హైందవవిజ్ఞాన నిలయముని చెప్పదగకున్నను కలకతా ఇంపీరియలు లెబ్రరీ ఆడయారు గ్రంథాలయము, మనదేశమున బేర్కొనదగిన గ్రంథాలయములు, బొంబాయి, కలకతా, ఎషియాటిక్కు సొసైటీల లెబ్రరీలు మనదేశసాహిత్యసామగ్రికి ముఖ్యనిలయములు. సర్వకళాకాలమును ప్రతిసలములందును గ్రంథాలయాభివృద్ధికి ఉత్తమగ్రంథసంపాదనకు ప్రయత్నములు ప్రస్తుతములగుచున్నవి. ఇతర వేర్వేరు పట్టణములందును

గ్రామములందును సాపింపబడిన గ్రంథాలయములందు గ్రంథసంఖ్యను హెచ్చుగ చూపుటయే పృథానముగ నెంచి రెళ్ళలో విక్రయింపబడు రూపాయికి 80 గ్రంథములవంటి వానివలన గ్రంథభాహుళ్యమే కాని చదువరులకు రేణము లాభము కలుగకున్నది. యూరపుండి మందలి సుప్రసిద్ధగ్రంథాలయములందు నూరేండ్లక్రింద భద్రపరుపబడిన గ్రంథములలో నూటికి 70 వరకు నశింపుచేయబడి దగినవనియు కచ్చేరీలలోని రికార్డులవలననే గ్రంథాలయములోని గ్రంథములను సంఖ్యాభాహుళ్యముకొరకు భద్రపరుప దగినవనియు దీనిని గురించుచు నడుపబడుచున్న గ్రంథాలయములే లోకోపయోగకరములుగ నుండులనియు, అవి జరుగనివాడు ప్రకృతిశాస్త్రసిద్ధాంత ప్రస్తుతానుభవ విషయవిరుద్ధములగు విషయములతో నిండియున్న గ్రంథపఠనమువలన కాలము క్షయమగుటయు నిష్ప్రయోజన జ్ఞానముతో మనసు నింపబడుటయు దప్ప లాభముండదనియు నొకానొక సమయమున లాగు రోజుబరీ చెప్పియున్నాడు. ఇది ముమ్మాటికి నిజము. ఈసంగతిని ప్రతిగ్రంథాలయపాలకులు గమనించుట విధానము.

పాశ్చాత్యదేశీయులు పురాతనగ్రంథములు, వ్రాతపత్రములు, శిల్పములు. చిత్రపులు, కాసనములు, మొదలగువానిని సంపాదించి వానిని లోకోపయోగముకొరకు గ్రంథాలయములకు, చిత్రశాలకు ప్రదర్శనకాలలకు, కళాభవనములకు, విశ్వవిద్యాలయములకు, సమర్పించుచుండునని మనము తరుచుగ పత్రికాముఖమున దెలియుచున్నాము. వీని కొరకనట విద్యాభిమానులు కళాభిమానులు శిల్పినిపునఃము శిల్పిని చేతిలోని రాతివలె కాస్తుడును. ఒక్క పురాతన గ్రంథకర్తయొక్క గద్యకావ్యమునగాని పద్యకావ్యమునగాని సంపాదించుటకు వారు పరరాష్ట్రసంపాదనమునకు పడవలసినంతశ్రమ పడుదురు. రష్యాలో సోవియటుప్రభుత్వమువారివశమందున్న కోడెక్సుసి నెయిటిక సోసు (Odeksa) నాల్గవ శతాబ్దమునాటి వైబిలువ్రాతపత్రవి విక్రీతి యుగమునకు సంపాదించుటకు విశ్వప్రయత్నముచేసి లక్షపాండ్లకు దానిని కొనితెచ్చి రని గత డిసెంబరు 27 తేదీని తంతవార్తలలో నుదాహరింపబడినది. ఈ యపూర్వవ్రాతపత్రవిని సంపాదించుటకు రాజమొదలు రెడ్డివరకు విరాళములిచ్చుచున్నారు. మాదితిరా నారి భాషాభిమానము! దేశమున విద్యా

భాగ్యాభివృద్ధికొంక్ష! గ్రంథముల విలువ నెరుగని బండితకుటుంబముల సంతతివారు తమ పూర్వు లతిశ్రమలకు బాలై నేకరించి భద్రపరచిన తాళపత్రములను సంక్రాంతి భోగిమంటలకు సమర్పించినవారు కలరు. ఒకయున్నత పాఠశాలయందు దిపుడు సంస్కృత పండితుడుగనున్న విప్రుడు కొంతకాలముక్రిందట తనబంధుగు లింటికి చుట్టము చూపుకబోయి రాత్రి పరుండినపుడు వారా తనకి తలగడకు మారుగ వారింట మిగిలియున్న యొక లావైన తాళపత్ర గ్రంథమునిచ్చిరి. ఆరాత్రికి దాని నాతడు తలగడగ నుపయోగించి మరుచటి యందయమున దాని నూత్రమును విప్పి చూడగ నది శంకరభాష్యమయ్యెను. మనదేశ దురదృష్టమిట్లయ్యెను. అభర్వనే దము నిండుప్రతికొరకు అష్ట్రయాపాఠలసినచ్చెను. విజ్ఞాన సర్వస్వమువారు శివాజీ ప్రతిమను ప్యారీసునుండి తెప్పించిరి. అక్కన్న మాదన్నగారి ఛాయాపటము అంపరుడింనుండి రావలసినచ్చెను. లోక సౌభ్రాతృత్వము సాధ్యమై లోకకల్యాణము సమకూడినవాడు మనదేశమునుండి దేశాంతరములకు బలాత్కారముగ గొనిపోబడిన గ్రంథములు, శిల్పములు, చిత్రములు లోనగునవి మరల పూర్వాభిముఖములగునని నే నూహించుచున్నాను. పరమేశ్వరు డిది సమకూర్చుగాక! ఆంధ్రమండలములందలి చాల వ్రాతపత్రములను చెన్నపురిపాఠశాలిఖిత పుస్తకభాండాగారము చేరినవి. కడచిన 10, 15 యేండ్లలో కొన్ని జర్మనీ యింగండు దేశములకేగినవి. శ్రీ పితాపురం మహారాజాగారు కీ రక్షేషులైన చెలికాని లచ్చారావుగారు వ్రాతపత్రములను చాలవరకు సంపాదించిరి. ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్సభావరదను మంచి గ్రంథసముదాయమున్నది. వీనిలో నూటికి 60 వంతున ముద్రితములని కనబడుచున్నది.

ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమము స్వయంభువు. ఇది కేవల ప్రజాపోషణము కలన నిలిచియున్నది. దీనికి ప్రభుత్వాదరణము కున్నది. దేశాంతరములందు వలె పట్టములందుగాక నిచట నీయుద్యమము గ్రామములందరంభమయ్యెను. ఆంధ్రోద్యమారంభముతో గ్రంథాలయ సౌపన మారంభమయ్యెనని చెప్పనగును. దీనికి మహా మహాపాఠ్యాయక్రిపరము వేంకట రంగాచార్యులయ్యవార్లంగారు పితామహులుగ కనపడుచున్నారు. ఓమ్మట పులివెందుల, ఒంగవోలు, విజయనగరము, కుముదవల్లి; ఉండి, కొల్లూరు, గుంటూరు, రాజమహేంద్రవరము, నైవారబాడు, విజయవాడ, కాకినాడ లోనగు ననేక పట్టణము

అయ్య గ్రామములందు గ్రంథాలయములు సాపేక్షపరచి పాఠశాలలు ప్రారంభించి నడుపుచున్నవి. ఈయుద్ధము మాట తలపెట్టునప్పుడు శ్రీయుత ఆయ్యునికి వేంకటరమణయ్యగారును, కీ ర్తివల్లస నూరి వేంకట స్వామిసాక్షాత్త్రుగారును తలపునకు రాకమానరు. భీష్మ నియోజుట కిభండివలెగాక ఆయన సారథియగు శ్రీకృష్ణునివలె వేంకట రమణయ్యగారు మన మహాసభారథమును నడుపుట కిపుడు మనమధ్య నున్నారు. గోత్ర శాశుములు చెప్పి పాదములు సోక మ్రొక్కుటను అభివాదనమందురు. పాదములు సోకుట మాట నటుండుచిచ్చి, ఏకాంతము కానక సగోత్రోద్భవులైన ఆయ్యునికి వేంకటరమణయ్యగారికి మన కరయుగములను లలాట సలమున చేర్చి యభివాదన మొనర్చుటకు నిచట సమావేశమున గ్రంథాలయాభిమాను లధ్యంతరము చెప్ప రని తలచుచున్నాను.

జనసామాన్యమును జ్ఞానవంతులను చేసి వారి కన్యోన్య స్నేహసహకార భావమును పెంపొందింపజాలిన ప్రతిస్థాపనము ధర్మగ్రంథాలయము. గ్రామజీవనమునకది కేంద్రస్థానము గావలయును. జాతి పరిజ్ఞానాభివృద్ధుల కేది సాక్షిభూతమో, గ్రామముయొక్క సమస్త వ్యాపార పరిష్కృతి కది కూడలి సలము. అట్టి పవిత్రప్రదేశము నందును జ్ఞానసంపాదనప్రయత్నము దాని యుద్దేశ సంకల్పముల నేమరి, చీట్లపేకాట, చతురంగములతో నచట పౌరులు, జానపదులు కొన్నిచోట ప్రార్థులు పుత్తురని తెలియుట శోచనీయము. మనదేశ శ్రేయమును సర్వదా కోరుచుండు రివరెండు పండరెండు చీట్లపేకాటనుగూర్చి ప్రబుద్ధభారతీ పత్రికలో వ్రాసినదానినిచట భాషాంతరీకరించి పొందుపరచుచున్నాను.

“ఉపయోగమునుబట్టిగాకున్న, పేకముక్క లితర కాగితపు టముక్కలవలెనే ప్రమాదకరములుగావు. వానిని నిరాశ్రిత్యపరచి యవిధముగనుపయోగించవచ్చుననిమన మెరుగుదుము. వానినిగూర్చి రెండుమాడు విషయములు మాత్రము చెప్పవలసియున్నది. అవి జూదమున కుపయోగించు సామాన్య సాధనసామగ్రియై యున్నవి. ఒక యంతుకుడు మంచి ఆటకాడెనపక్షమున దానిమూలమున వాతని కనలీలగ జూదమాడు నలవాటు పట్టు బడిగలదు. ఇంతేగాక పేకాటవలన, ఆటగానికి దేహ హానియును కనకాళ ముండదు. తెన్నిను మొదలగు ఆటలవలె నది కెల్లదిగ గాలిలో వాదుకొనునది కాదు. ఆ యాటవలన వ్యర్థముగకాలము అమితము, అది తల

చూచినచో బుద్ధివైకల్య ప్రయత్నము కల్గి. ఈదేశీయ (అమెరికాదేశపు) ఉత్తర దక్షిణభాగములందు వందల వేలకొలది సంఘములు మానసికవిషయ చింతన మొదలగు నిమగ్నావస్థయందున్నవి. బుద్ధికాళము చూడవలసిన కార్యమునకు వాని బుద్ధిలృప్తకల్యము కాదు. దీనికి గారణము పేకాటవ్యసనమే? యూరపు మొదలగు నితర పేకాటకూటములకు జనులు గుంపులుగుంపులుగ పోవుచుందురు. అట్టివారి కితర ఘనకార్యాచరణాపేక్ష కలిగించుట సాధ్యము గాదు. పేకాటయందీ చెడులక్షణము లిమిడియుండుటవలన నిది ప్రమాదకరవ్యసనమని గ్రహించి దానిదరికి జేరకుండుటయే శ్రేయస్కరము.”

అమడలకొలది దూరముపోవు ఫిరంగీగుండలతో, వాయు విమానములతో విషవాయువులతో జలంత రాములతో లోక సంహారము చేయుచున్న క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ, బౌద్ధమత రాజ్యములు విజృంభించియున్న యీకాలమున - నిరాయుధులైన హిందువులు చతురంగ సైన్యములను గ్రంథాలయములందు, పఠనమందిరముందు, క్లబ్బులందు వ్యాయామఫలకమునందుగాక వేరువిధమున నడిపించుట సాధ్యము గాకుండుటవలన వారికాల హరణక్రీడలు సమృద్ధిము లనబడదగినను, దేహపరిశ్రమకుపయోగించుకీడలకు దొరకొని చతురంగమును కూడ పేటికాంతరతము గావించుట వివేక లక్షణమని తెలుప సాహసించుచున్నందులకు నన్ను మన్నింప వేడెదను.

లండనునగరభాగముగు బ్లామ్మచెరీలో జాతీయ కేంద్రగ్రంథాలయ మిపుడు నెలకొల్పబడియున్నది. అది ప్రపంచమందలి గ్రంథాలయసంస్థలలో సుత్యుష్టమైనదని చెప్పట యతిశయోక్తికాదు. దానియొరదిపుడు 50 లక్షల పుస్తకములుకలవు. మన తెలుగుజలాలన్నిటిలోగల గ్రంథములను లెక్కపెట్టినను వానిలో సగమైన నుండుననితోచదు. అర్ధదలి గ్రంథములను చదువుట కచట కెవ్వరును వెళ్లదు. ఆగ్రంథాలయాధికారికి పాఠకముఖసందర్శనలభిము చేయరను. అందలి గ్రంథములను చదువువారు పెక్కుండు, గ్రంథాలయ మెచ్చట నున్నదో యెరుగరు. వారందలి గ్రంథములను టపాద్వారా తెప్పించుకొని చదివ మరల పంపి వేయుదురు. విజ్ఞానలోకమున గల సర్వవిషయములగురించిన గ్రంథములు బ్రిటిషు దీప్తలలోని ప్రసక్తాంధాగారములకు ప్రితినిధనచటనుండి కట్టలుగ టపా

భాగ్యంపబడును. అకేంద్రగ్రంథాలయము విజిటింగ్ దేశమునకు భారతవిశ్వవిద్యాలయమువంటిదైనది. అది ఉచితపు సకలభాండాగార మగుటచే దేశమునందలియన్ని భాగములవారు తమసానిక గ్రంథాలయము ద్వారా ఆంధ్రలిగ్రంథములు తెప్పించుకొని తమస్వస్థలముననే వానిని చదువగలుచున్నారు. ఒకసానిక గ్రంథాలయమున పాఠకులు కొరిన గ్రంథ మందు లేనిపక్షమున, దానిని ద్వారాను దాని కొరకు కేంద్రగ్రంథాలయమునకు వ్రాయుదురు. అచ్చట కూడ నది లభ్యము కానిచో వెంటనే దానియధికారు లాపు సకలమును గురించి వాకలుచేయుటకు సాహిత్య శ్రేణి శాఖవారికి (Literary Detective Department) తెలిపి వారిద్వారా సంపాదించి పంపుదురు. ఈచొప్పున వాకలుచారు విజిటింగ్ దేవలందు, తదితర విజిటింగ్ రాజ్యభాగములందు గల 182 లయిబ్రరీలతో వ్యవహరించుచు నసంఖ్యాకములైన తమ గ్రంథరాజములను సులభముగ నితరులకు హస్తగతము కావించుచున్నారు. ఈగ్రంథసముదాయమున కవలు (Novels) లేవు. వానిపఠనము చీటపేకొటవలె నిష్ఫలమైనది మని దాని యధికారులు తలపోసి వాని నందు చేర్చలేదేమో! దీనికొరకు నూత్నముగ నిర్మింపబడిన భవనమున మనజార్జి సార్వభౌమడు 1988 సంవత్సరము నవంబరు 27 తేదీని ప్రవేశమహోత్సవము జరిగిందెను. ఆభవనమునం దింకను పదిలమైన గ్రంథములుంచుటకు చొటుకలదు. ఆంధ్రలి పు సకలముల కొరకు దేశపు నానాభాగములనుండి దినమునకు సగటున 400 దరఖాస్తులచొప్పున వచ్చుచుండును. అట్టి దరఖాస్తులమీద గతవత్సరమున 81,680 పు సకలములు పాఠాధ్యక్షునియితరులకు బంపబడెను. పు సకలముల నడుగక సంజాయిషీమాత్రము కోరుచు వ్రాసిన ఉత్తరములందునకుగాని కి ప్రకృతి లుండును. వానిని సత్వరము గ్రహింపజేయు తద మంపుదురు. సజ్జించాయిషీ కోరినవిషయములు కొన్ని గ్రాహ్యములు. (1) పగిలిపోయినపింగాణీ కురుక్షేత్రము ఘోరముతో విగ్రహము పెట్టుకొర్రెము (Bargues) ఈ కురు పడవలను కట్టుటకుగురించిన గ్రంథము లేవి? (2) సోలెట్టానాస్థలము చేయువిధము నేర్పుగ్రంథములు (3) సెపోనియను బోనసార్జి యుద్ధకాలపు నాటి ఆయుధవిధము. (4) ఇంతుకంకాళిమును భద్రపరము విధము, (5) స్టావోనిథు క్లామెవ్యాకరణము. (6) దక్షిణ సముద్రదీప్తిప వృత్తసముదాయము. (7) దుస్తులలో కల్గిన కూర్పుల క్రమము దెల్పు గ్రంథములు.

సలూనంతరమునకు పంపబడు గ్రంథములు తెలిసొచ్చెనవియైనను, అవిపోయినవి కనపడలేదను భాగము వినబడుట యరుదు. ఇతరులకు పంపబడిన పు సకలముల కితిలములైనను, మరికియైనను. దానికి ప్రత్యగ్రహీతలు, దానిబాధ్యతవహించురు. ఈచొప్పున వారిరువురైనా శాశ్వత సంబంధభారము దామాషాయిగ నుండుటజేసి నిష్ప ముల్లముగనుండును. నిత్యము రవానాచేయబడుపని బాలికలకు నేర్పదు. గ్రంథములను తెప్పించుకొనుటకు తిరిగి పంపుటకయ్యెడు తపాలవ్యయమంతయు ప్రార్థకులు వహించురు గాన కేంద్రగ్రంథాలయమునకు వ్యయ మల్లము. ఇందలి గ్రంథములు పఠనములు నిరీక్ష్యములని రెండు విధములుగ విభజింపబడి యున్నవి. నిత్యమును తలుచుకొరబడు గ్రంథములు సజీవ భాగమునందు చేర్చబడియున్నవి. ఎప్పుడో, ఎన్నడో కొరబడు గ్రంథములు, నిరీక్ష్యగ్రంథమున నుండును. 1916 వ సంవత్సరమున స్థాపింపబడిన యాజాతీయవిశ్వవిద్యాలయ ప్రధాన ఆంధ్రా కావ్యిణి. మాటికి 10 మందియైన చదివినవారు లేక, వేయిసంవత్సరములనుండి దేశభాగ్యము తొలిగి పోవుచున్న యాదేశమునం దట్టి గ్రంథాలయము తలనూపుటకు కొన్నికతాబ్రములు పట్టునేమో.

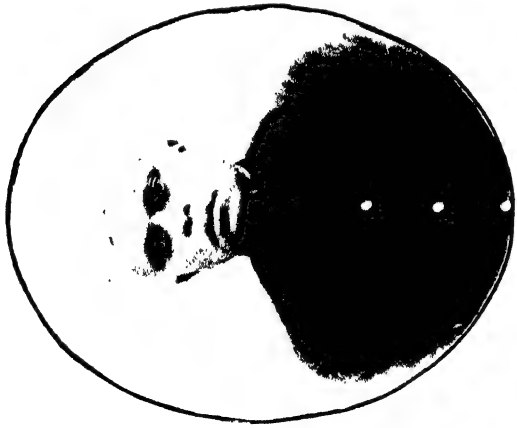
బోదా రాజ్యమున సంచార గ్రంథాలయములు గలవు. వానినిగూర్చి మీకు ప్రత్యేకముగ చెలువబడును. ఇతరపట్టణములందు కౌపురమున్న కళ్యాణము చెన్నపురి లిటరరీసామయిటీవారు గ్రంథములను పంపుచుండిరి. అది నే నెరుగుదును. ఒక్కపట్టణమున వివిధ భాగములందు జనసామాన్యమున కుచితవారాపత్రికా పఠన మందిరము ఖండుటయు విజ్ఞానప్రదీపి సాధన భూతము. నూరకుపట్టణము నాల్గిదిగల నట్టి మందిరములను నే జూచితిని. అవి యింకను వరలుచున్నవని నేటలనుచున్నాను. ఈసందర్భమున కలకత్తామ్యునిసిపలు కార్పొరేషన్ వారి ప్రియత్నములు శాస్త్రసాహిత్యములు. 1918 సంవత్సరము మొదలు కార్పొరేషన్ వారు ప్రభావం త గ్రంథాలయములకు ధనసాహాయ్యము చేయుచు ప్రతివేటరు 58000 వెచ్చించుచున్నాడు. కగర వివిధభాగములందున్న 146 లయిబ్రరీలవారి కౌఠమును పంపి పెట్టబడు చున్నది. ఆభాండాగారములం దిప్పుడు తిలక్షల సంపుటము లున్నవి. ప్రత్యగ్రంథాలయము సగటున 50 పత్రకలను కొనుచున్నది. ప్రత్యగ్రంథాలయము నకు సగటున దినమునకు 200 పాఠకులు వచ్చుచున్నారు. ప్రతీలయిబ్రరీనుండి మొ తముమీద 500 మంది పు సకలముల నెరవుగ గొనుచున్నారు. అట్లు ఎరవుగ గొన్న

గ్రంథములు మొత్తము పృతి లయిబ్రరీకి 25,000 లయ్యెను. పాఠకు లందు గ్రంథముల నెరవు గొనువారి యందు హూణవిద్య నెరుగనివారు విశేష సంఖ్యాకు లున్నారు. ఇందుమూలమున పృతి లయిబ్రరీ గ్రంథ సముదాయమునందు నూటికి 70 వంతు బంగారీ గ్రంథ ములున్నవి. కొప్పరేశ్వర వారొసగు సహాయద్రవ్య మంతయు పుస్తకములను వారాపత్రికలను కొనుటకీ వినియోగింపవలయును. మరియు నా మొత్తమున కని సము 10 వ వంతు, ఆరోగ్యము, పారిశుధ్యము దేహపరిశ్ర గుములను బోధించు పృచురణములను- 15 వ వంతు మత ము నీతి శిక్షయాత్రలు, చరిత్రాత్మకవిషయగ్రంథము లను- ఆధమ మైదవవంతు దేశీయపునరుద్ధారణ ప్రజ్వలన బోధకములగు గ్రంథముల కొనుటకు వినియో గింపవలె నను నియమము కలదు. ఆయావారుల కవున్ని లరు లందలి లయిబ్రరీకమిటీలలో గౌరవసభ్యులుగ నుం దురు. లయిబ్రరీ నెలకొల్పబడిన గృహము దానికి సంబంధించిన పనులకీ వినియోగింపబడ వలయును. (ఆచ్చట పేకాట చతురంగము కూడునని కాని కూడ దని కాని నిర్ణయంపబడలేదు) ఈచొప్పున సాలీవా నియామకముగ నిచ్చు గ్రాంటుకు ఆదనముగ, చిర సాయి యైన లయిబ్రరీకి ప్రత్యేకవిరాళము లిత్తురు. కాకినాడ పట్టణమున మ్యునిసిపల్ టౌను పురమందిర మందలి పుస్తక భాండాగారమునకు, రామరావుపేట భాండా గారమునకు ద్రవ్యసాహాయ్యము నిచ్చుచున్నారు. రామ చంద్ర వేంకట కృష్ణరాయ పుస్తకభాండాగారము నందు వారాపత్రికల సేర్పాటుచేయక పోవుటవలన నాపతనమందిరము ప్రజారంజకము కాకపోవుట సరియే కదా, కృమముగ దిగజారుచున్న దని నేను విన్నవింప సాహసించుచున్నాను. జిల్లాలోని పుస్తక భాండాగా రములందు నాసికక్రియను పోలవరం జమిందారు గారి పుస్తక భాండాగారమున వారాపత్రికా పతనమున కేర్పాటుచేయుటకును తెలుగుగ్రంథముల నింకను వివిధగ లేప్పించుటకును, పాఠకులు రాత్రి కొంతకాల మచట నిలిచి చదువుకొనుటకును బహిరంగ సభలు పాఠకుల కడ్డము రాకుండ ప్రత్యేకస్థల మేర్పాటుచేయుటకును, ఆ లయిబ్రరీ కార్యనిర్వాహకులను నేడుచున్నాను.

ఇప్పుడు పట్టణములందు పెద్దగ్రామములందు లోకల్ షోరులవారు మునిసిపల్ సంఘమువారు ప్రత్యేక పుస్తకభాండాగారములను సాపించుటో ఉన్నవానికి ధనసహాయమునగుటో, లేక తన తమపాఠశాలలో లైబ్రరీగ్రంథము లనబడువాని నమర్చి యుంచుటో

వాడుకయైనది. కృమముగా పరిసంకర్షరము కాకు న్నును కొన్ని యేండ్లనుండి దొరతనమువారు రాజధాని యాదాయమునుండి లైబ్రరీల పోషణము నిమిత్తము కొలదిపాటి ద్రవ్యసహాయము చేయుచున్నారు. లేదద్ర వ్యప్రదానవిధానము సంకటమార ప్రయాణమువలె నున్నది. "చెరిసగాయస్వాహా- అల్లగైతే మాభాగదం నమమ" అను హాస్యగ్రామ్యైకి కనుగుణముగ సిద్ధవ్య ప్రదానము నడచుచున్నది. ఆసాహాయ్యమును బడయు టకుముందు సానిక పరిపాలనసంఘమువారి యనుగ్రహ భిమానముల బడయవలయును. కొన్ని స్థలములందు వారి యనుగ్రహము భాండాగార నిర్వాహకుల జాతకులము లనుబట్టియు వారిసానిక రాజకీయ సంబంధములపైనను ఆధారపడియుండును. చాల విలువ కలిగిన పుస్తకముల తోనిండియుండి విశాలమైనభవనమున నెలకొల్పబడి పని చేయుచున్న గ్రంథాలయములకు, ప్రెసిడెంటు ఛైర్మను నన్నికలలో తోడ్పడినవారు నడుపుచున్న నామమాత్రపు పుస్తకాలయముల కిచ్చినంత విరాళమునైన ననుగ్రహింపని నిదర్శనములు కలవని చెప్పుదురు. ఇది సత్యము కావచ్చును. ఇది యిటుండ, దొరతనము వారొసగిన విరాళముతోను సానికపరిపాలనా సంఘములు భాండా గార నిర్వాహకులు సమకూర్చిన ద్రవ్యముతోను కొన వలసిన గ్రంథములను జిల్లా విద్యాకాళాధికారులు ముందుగ నామోదించవలెను. వీరిలో రక రకముల తత్వములవారున్నారు. భాండాగారాధికారులు నిబం ధనానుసారముగ సిద్ధము చేసి పంపిన పుస్తకముల జాబితాలోని గ్రంథము లన్నిటిని వీరు చదివియుండుట యసాధ్యము. టాల స్థాయిగ్రంథముల కొనగూడదను ఆధికారి యొకడు, లెర్నార్డును గ్రంథములు కూడవను వాడొకడు, రివరెండు చార్లెసు ఆండ్లూసు ప్రకటన ములను నిషేధించువాడొకడు, మహాత్మా గాంధీనిగూర్చిన పుస్తకములు గ్రంథాలయములో నుండ గూడదని ఆభ్యంతరము చెప్పువా డింకొకడు. ఇట్టి చిత్రభ్రమము కలవారితో భాండాగారనిర్వాహకులు కలిసి మెలసి తిరుగుచు కృతకృత్యులు కావలసియున్నది. ఈ కష్టనివారణమునకు దానభేదోపాయములు రెండును సహాయభూతము లగుచున్నవి. సామాన్యముగ పల్లెటూళ్ళలోని గ్రంథాలయములలో జానపదుల వ్యవసాయాది గామివృత్తుల వృద్ధికి తోడ్పడగల గ్రంథ జాలము లేదు. ఎక్కడ చూచినను రామాయణము, భారతము, భాగవతము, ఆధ్యాత్మరామాయణీ రసలు, రామదాసుచరిత్ర మొదలగు పురాణవిషయబోధకము

16వ ఆంధ్రదేశ గంధాలయ మహాసభ
కాకినాడ



అవ్వన సంఘ అధ్యక్షులగు
బుగ్గిరాల వేంకట సూర్యప్రకాశరావుగారు



ప్రథమాంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రచారకుల మహాసభ

కాకినాడ



అవ్వన సంఘాధ్యక్షులగు
నేత్రకంటి యోగానందరావుగారు
ఓ. ఏ., ఎల్. టి.,



అధ్యక్షులగు
శ్రీమతి బొడ్డపాటి సీతాబాయిమ్మగారు

లగు గ్రంథములమాత్రమే కాననగును. గామవాసులకు వారికధలు, ఉపన్యాసరూపమున బోధింప తలపెట్టి మేని కుచేలోపాఖ్యానము, నీతాకళ్యాణము, ప్రహ్లాదచరిత్ర, గరుడగర్వభంగము, జాపదీపస్త్రాపహరణము, సావిత్రీపరిణయము మొదలగు పురాణగాధలే ప్రత్యక్షమగును. అంతటితో సంతృప్తిపడిన లాభములేదు. నవీనశాస్త్రజ్ఞానము గూడ వారికి లభింపజేయవలెను. ఆలమూరు గ్రామపునర్నిర్మాణసంఘమువారివలె మూడు నాలుగు పరిసితులు చేజిక్కియుండి కొంత సిరాదాయముకూడ కనబడుచుండినప్పుడే ప్రజాక్షేమకరమగు పని సాధ్యమగును.

జనపదములందు శైలిగ్రంథాలు సర్వవిధవ్యాపారములకు చేయుటకై నుండి తోడు నిడగావలెనని పెదలుబోధించుచు పాశ్చాత్యదేశములందలి యాదర్శములను మనమనో సేత్రముల యెదుట విప్పిచూపయ్యెత్తురు. స్వపరిపాలనముగల రాజ్యములలోని ధర్మములు, ఆచరణములు మన కెట్లు సాధ్యమగును.

కరకులకు ప్రకృతశాస్త్రపరిశోధకులకు, సాహిత్యచిత్రకళాచరిత్రాభిమానులకు గ్రామసాంఘిక అర్థికపారిశ్రామికాభివృద్ధికుతూహలలకు గామభాండార

ములు తోడ్పడవలసినరీతిని తెల్పుగ్రంథములను చదివి లాభము పొందించవలెనని-రాజధానిగరములనుండియు విశ్వవిద్యాలయములనుండియు విచ్చేసిన వక్తలు, ఆచార్యులు మనకు తరుచుగ బోధించుచుండురు. వారియుపదేశవాక్యములు మమ్ములోని మెరుపులవలె తాత్కాలికముగ మనదృష్టికి మిరుమిట్లు కొలిపి వెంటనే మనలనంధకారముగ్గుల గావించును. జాతీయతకాఖ్యాభేదములు, మన రాజకీయవ్యవహారనాట్యరంగమున పాత్రలైయున్నంతకాలము మన పుస్తకభాండాగారములను ఇతరప్రయత్నములవలెనే వృధానిగాంచినేరవు. ఏ బోధామహారాజు వంటివాడో పూనుకొని తననైజవిద్యాభిమానమును స్వప్రజాభివృద్ధ్యాభ్యుత్సాహమును విజృంభింపజేసినవాడుగాని శ్రేయస్కరమగు నీయుద్యమము ఆచరికాలమున దేశమున కొనసరింపవలసినంత మేలును చేకూర్చుచాలగు. విద్యాధకులు, విద్యాభిమానులు తమ తీరిక కాలమును నిష్పయోజకములగు విషయములందు వృద్ధిపఱచక సాధ్యమైనంత సహాయమును జనబాహుళ్యమున కొనర్చి ఆయ్యరికి వెంటటరమణయ్యి, నూరి వెంటటనృసింహశాస్త్రీ ప్రస్థాన లారంభించి సాగించుచున్న యాయుద్యమమును సార్థకముగావించి, ఆంధ్రదేశమునకు వన్నె జెసురుగాక.

శ్రీ ఇష్టగుంట సుబ్బకృష్ణయ్య ఎం. ఏ , బి. యస్.సి. గారి

ప్రారంభోపన్యాసము :

సుమారు పదియారుసంవత్సరములకు బూర్వము నాకీ యుద్యమముతో కొంత సంబంధ ముండియుండెను. ఈ మధ్య కాలములో నీయుద్యమ మెన్నియో విధముల నభివృద్ధి గాంచినది.

ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమము విషయమై అభిప్రాయభేదములు లేవు. మన మందరము ఐకమత్యముతో ఒకచోట కలిసి పనిచేయుటకు ఈ యుద్యమ మవకాశ మిచ్చినది. పాశ్చాత్య దేశములలో జాతీయభావము కలిగి యున్నవారు కొద్దిమంది మాత్రమే యుండురు. మిగిలినవారు సాంఘిక, పారిశ్రామికములందు దేశము సభివృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు ప్రయత్నింతురు. మన దేశములో నట్లు లేదు. మనలో సాంఘిక మతభేదము లున్నవని యుండురు. కాని దేశీయ గ్రంథములను మహమ్మదీయులు కూడ జాగ్రత్తగా కాపాడి నట్లు బుర్రావు కిడు.

నాట్నాలో నుండెడి 'ఖుదాబక్షి' అను ఆద్భుత గ్రంథాలయమును నేను స్వయముగా చూచితిని. దానిని అందరును ఆవకాశము కలుగజేసికొని చూడగోరెదను.

అప్పటికప్పుడు ప్రచురణమైన నూతన గ్రంథములతో గ్రంథాలయములను నింపి సమవయకాకరణము గలుగజేసి ప్రోత్సహింప వలెను. అమెరికాలో గ్రంథాలయమునందు ఏగ్రంథము కావలసిన ఆగ్రంథము దొరకును. మరియు పెద్దపక్షనాలయము లుండుటచేత ప్రపంచములో నుండెడు ఏ దేశములోని పత్రికలైనను దొరకును. సంగ్రహము నేర్చుకొనుటకు వివిధదేశములందుండెడు భేదములను తెలిసికొని సమకూర్చుకొని అరితేరినవారగుటకు, గానగ్రంథాలయము లుండును. గుడ్డివారికి జ్ఞానోదయము కలుగుటకు లైబ్రరీలు కలవు. చిత్రకళాభివృద్ధికి ఆర్ట్ లైబ్రరీలు ఆర్ట్ గ్యాలరీలును కలవు. న్యూయార్క్ పట్టణమునకు వన్నె జెసురుగాక.

ఇము నందలి గ్రంథాలయములందు శాశ్వతముగా అర్బుగ్యులరీలున్నవి. పృథి పట్టణమునకు నాటకశాల, మ్యూజియమ్, అర్బుగ్యాలరీ, గ్రంథాలయము (ఆంగ్లా నేటి గ్రంథములు పత్రికలుకూడ దొరకునట్టిది) మన దేశమునకూడ ఉండవలెను. పృథి గ్రంథాలయమున కును ఒక ఆంగ్లాముగా పతనమందిర ముండవలెను. ఆమెరికాదేశమందు ఆ యా వయస్సులగుల పిల్లలకు అనుగుణముగా తరగతులప్రకారము గా బాలర గ్రంథాలయములును ఆయాదేశములందు గలవు. పిల్లలకు చక్కగా బోధింపగల నిపుణులకూడ యుండి వారికి చెప్పించుచును. ఇట్టిరీతిగా నే మన దేశమందుకూడ నేర్పడ వలెను. ఆమెరికాలో పిల్లలు గ్రంథాలయములోనికి వచ్చునపుడు చేతులు శుభ్రము చేసికొని పుస్తకములు వంటుకొనేటట్లు నేర్చుచురు.

ఆ దేశమందలి కొన్ని గ్రంథాలయములలో భోజన మునకు కావలసిన ఆవకాశము కూడ చేయబడినది. బోస్టన్ లో గొప్పఆర్ట్ గ్యాలరీయు ఆర్చిటెక్చరల్ హాలును గలవు. మానమునకు రెండుపర్యాయములు గానప్రదర్శనము లివ్వబడును. గాన, కళ, చరిత్ర, ఇతిహాస సంబంధములైన విషయములు అట్లు ఆచ్చట పిల్లలకు పెద్దలకు

నేర్పచుండునపుడు మనదేశములో నేల యట్టి ప్రయత్నము చేయరాదు!

మీరు డబ్బులేదని అనవచ్చును. కాని డబ్బు వినియోగించెడి తెలివిన మనము సంపాదించలేదని చెప్పవలసియున్నది.

చికాగో యూనివర్సిటీలైబ్రరీలో 20 లేక 25 గురు విద్యార్థులున్నప్పటికి 1,50,000 గ్రంథములు ఆ గ్రంథాలయములో గలవు. దానినిబట్టి ఆచ్చటి యభివృద్ధిని మీరు గ్రహింపుడు. మందులమ్ము పావులు ప్రతివీధిలో నుండును. అట్టిపావులందు కొన్ని పుస్తకములుండును. కావలసినవారు 5 సెంటు లేక రెండుత్రాణాలు ఆక్కడ పెట్టి ఒకవారము కావలసిన పుస్తకములను వారు ఎరువుతీసుకొని వెళ్ళుచుండురు. ఈవిధముగా కూడ ప్రజలలో ప్రబోధము జరుగుచుండును.

ఆ దేశములందు ఈ గ్రంథాలయోద్యమమును జనులందరికి సంబంధముగల ఉద్యమముగా చేసి (mass movement) అందరును ఆభివృద్ధినిందిరి అట్టిసేవ మనదేశమందు కూడ వచ్చి జనులందరును విజ్ఞానాభివృద్ధిని పొందెదరని కోరెదను.

ఇ త ర క్ష ప న్నా స ము లు మొ ద లై న వి .

యా త గి రి ల క్షీ వేం క ట ర మ ణ గా రి కి గౌ ర వ ము .

పిమ్మట శ్రీయోగిరీ లక్ష్మీవేంకట రమణగారు "గ్రంథాలయ ఆధునిక జీవితము" అనేది వ్యాసమును చదివి వినిపించిరి. సుమారు ఇరువది సంవత్సరములనుండి గ్రంథాలయోద్యమమునకు వారు చేసినసేవను ఆభినందించుచు సన్మానసంఘమువారు ఒక ఖగరశాలవను ఆయనకు బహుమతి చేసిరి.

తరువాత వంగిపురపు జగన్నాథరావుగారు (తెనాలి) గ్రంథాలయ ప్రచారమును గురించి ఇట్లు ఉపన్యసించిరి.

గ్రంథముల నిలయమే గ్రంథాలయము. ఇది సరాసరి భేదముచే ద్వివిధము. విద్యార్థులచే చదవగ్రంథాలయములు. వారి విజ్ఞాన ఫలంబగు గ్రంథములు ఆచరరూపము. ఈరెండు అన్వేష్యసహాయముచే శోభిల్లును.

గ్రంథాలయము, గ్రంథములు పాఠకులు పాలకులను మూడంగములు గలిగియుండును.

జీవులు సకలదుఃఖనిదానమును అజ్ఞానమును బారదోలి నిరంతరాయనంద రూపమును బ్రహ్మజ్ఞానమును ప్రకాశింప జేయుటయే యీ యుద్యమలక్ష్యము. ఇట్టి లక్ష్యమును దృక్విముఖనం దిడుకొని తత్పరులగు ప్రజలలో జ్ఞానసాధనమును చిత్ర శుద్ధిని చేపూర్వవలెను. ఇట్టిసేవ గ్రంథములకంటె గ్రంథాలయభాండాగారి సేవనైపుణ్యముపై నాధారపడియున్నది.

ప్రతి అదివారము ఉపన్యాసములద్వారా విద్యార్థులకు నియమితకాలాచరణము, బ్రహ్మచర్యము భిక్ష, సత్యము, శాంతిము, స్త్రోత్యము, పరోపకారము, అహింస, ఆత్మవిశ్వాసాదిసద్గుణములు బోధించవలెను. పురాణ గాథలచే బాలబాలికల నిర్మలహృదయ ఫలకములందు మేళుభావముల నాటవలయును. 'భావానయనే ద్రవ్యానయనం' అను న్యాయానుసారము భావానుగుణానిక కలిగితిరును.

విద్యార్థు లుపన్యాసాదిశ్రవణముచే గ్రహించిన విషయములు స్వయముగ ఉపన్యసించుట ఉపయు

కము. ఇట్లు శ్రీమణమననముచే గ్రహించిన జ్ఞానమును తెచరణలోనికి మార్చిన అమృతమగును. గ్రంథాలయము లిటివారిని తయారుచేయుట తత్పాలకుల ఆదేశమువలన గాక ఆచరణమూలముననే. ఆచరణనిరతులగు పాలకులు పాతకులుగూడ విద్యుద్భూమిలవలె తమజ్ఞాన దీపికలచే దేశమంతయు తేజోమయం బొనర్చుకలరు. అదియే యీ యుద్యమ సాఫల్యము.

ఈదృశ మహాసభలలో విద్యార్థులలో నుపన్యాసాది పాటిలు పెట్టి ప్రోత్సహించుట యుద్యమాభివృద్ధి చేతువు.

గ్రంథాలయ రూపిణియగు సరస్వతి యాయుద్యమ సేవకుల శస్త్రుత్సాహము లుద్బింబములుగా నొనర్చు గాత !

శ్రీమతి బొడ్డపాటి సీతాబాయిమ్మగారు (బెజవాడ) ఉపన్యసించుచు ముఖ్యముగా శ్రీలకు విద్యగ్రాహక వలె ననియు, వారిని విద్యావతులుగ జేసినగాని దేశాభివృద్ధి కానేరదనియు, ప్రతి గ్రంథాలయమందును శ్రీలకు పెక్కుమందిని చేర్చుకొని గ్రంథాలయ మువలని ప్రయోజనమును పొందునట్లుగ వారికిగూడ ప్రచారప్రబోధపద్ధతులు నేర్పవలసినదనియు చెప్పిరి. శ్రీలు గ్రంథాలయోద్యమమున జేరుటకు పురుషులు కూడ తోడ్పడవలెననియు, బహిరంగముగా నొకమాట చెప్పుచు, చాటున భార్యలను గ్రంథాలయములకు రానియకపోవుట తా నెరుగుచుననియు, ఇట్టి సాకులు మాని నిజమైనసేవను శ్రీలుకూడ చేయునట్లు పురుషులు తోడ్పడవలయుననియు ఆమె చెప్పెను.

పురుషుడును శ్రీయు ఒకరి కొకరు తోడ్పడి గ్రంథాలయోద్యమమునకును, విద్యాభివృద్ధిని చేశోన్నతనిని తోడ్పడవలెననియు ఆమెచెప్పెను.

బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు పురాణములసంగతి, వానియొక్క ఔన్నత్యమును, ఉదా

శ్రీ వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము.

ఆంధ్రదేశములో ఉద్యమము

88 సంవత్సరములకిందట ఆనగా 1898 సం॥ లో తక్కిన గోదావరిజిల్లా యందలి కుముదవలి గ్రామములో ఆంధ్రనాయకమణియు, దేశభక్తుడును నగు శ్రీ శ్రీ గంజాము జంకటరత్నం పంతులుగారిచే మన మొదటి గ్రంథాలయము స్థాపింపబడెను. ఇప్పటికిని

వారిణములలో వివరించుచు ఇట్లు చెప్పిరి. “పురాణములను మిథ్ (myth, mythology) అని తృణీకరించుచున్నారు. మన పురాణములను చదివి మన సాంప్రదాయచరిత్రలు చదివినపుడు అందలి స్వారస్యమును అందలి మంచిన గొప్పతనమును మనము గ్రహించిన వార మగుచుము. ఇతరదేశ పురాణములను విదేశ చరిత్రలను చదివిన అట్టి మంచిఫలము కలుగ నేరదు.

విషయమును సరిగా తెలిసికొనలేక పురాణములను నిందింతుము. పురాణములందు అన్నిసీతులు, రాజసీతులుకూడ కలవు. అట్టివానిని చక్కగా పఠించి తెలిసికొని ఆచరణలో బెట్టవలెను. పురాణముల జక్కగా పఠించి చక్కగా ఆర్థమును గ్రహించి వాటిని గౌరవించవలెను.”

శ్రీ కొత్తపల్లి నూర్యారావుగారు సాంఘికగ్రంథాలయమున పుస్తకభాండాగార సందర్శనమును పఠించుచుండ శ్రీ కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు ఆర్థమును వినిపించిరి. ఒక శ్రీరత్నము పుస్తకభాండాగారమును కాపాడి ఆనుమూలముగా నుంచుటను గురించి అందు చెప్పబడెను. ఈ విధముగా పూర్వకాలమున ఇంటింటికి గ్రంథాలయములు గలవనియు, అందరి యుపయోగమున నున్నవనియు చెప్పి పురుషగ్రంథాలయమును గురించి చెప్పిరి.

పిదప శ్రీమాన్ యియ్యూర్యణ్ణి ఆస్థులార్యులుగారు సభ్యులనందించునట్లు వీణాగానమును వినిపించిరి.

అంతటితో మొదటిదినము సభ ముగింపబడెను.

తరిగి 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సభ సమావేశమయ్యెను. శ్రీ వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

ఈగ్రంథాలయము నుంచినట్టిలో నున్నది. దానికివచ్చి భిక్షనము, కొన్ని నేల ఉత్తమ గ్రంథములుగలవు. గ్రామమునకు ఈ గ్రంథాలయము నిరుపమానసేవ గావించుచున్నది. ఈ గ్రంథాలయ మితరగ్రామములలో నేర్పరుపబడగల గ్రంథాలయములకు ఆదర్శప్రాయముగాగూడ నున్నది.

ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమ నాయకులును అందును నామితులు, కీర్తిశేఖరెన ఎస్. వి. నరసింహశాస్త్రి గారి వంటివారల ఉత్సాహశ్రయముచేతను, కార్య దీక్షచేతను, గ్రంథాలయోద్యమము ఆంధ్రదేశ మంతటను జరివిరిగినది. గ్రంథాలయోద్యమాభి వృద్ధికి ఆంధ్రదేశము తగువిధమున కృషిచేసినది. 10 సంవత్సరములకిందట ఆంధ్రరాష్ట్రములో 400 గ్రామ గ్రంథాలయము లుండినట్లు లెక్కవేయబడినది. ఇప్పుడవి ఇంకను అభివృద్ధి జేందియున్నవి. వీనిలో కొన్ని, గ్రామ గ్రామములకు బోయి ప్రజలకు పుస్తకము లందిచ్చి జ్ఞానాభివృద్ధిచేయుచుండెను. వీనిలో కొన్ని, ప్రత్యేకముగా స్త్రీజ్ఞానాభివృద్ధి కేర్పడియుండెను. గ్రంథాలయములు కేవలము గ్రంథములందు లావులు మాత్రమేగాక జనసామాన్యమునకుజ్ఞానజ్యోతిని ప్రసాదించు సంస్థలని గూడ మొదటినుండియు ఆంధ్రులు తలచుచుండిరి. పాఠశాలలు, కొందరు బాలబాలికలకు మాత్రము విద్య నొసంగగలవు. కాని భారతదేశప్రజలలో నత్యధిక సంఖ్యాకులు నిరక్షరాస్యులు. ఈనిరక్షరాస్యతను పోగొట్టుటకు గ్రంథాలయములు సాధన భూతులు కాగలవని యిప్పుడు గ్రహింపబడినది. పశ్చిమదేశము లందువలె గ్రంథములు చదివి జ్ఞానము పొందదగినవారు మనదేశములో చాలతక్కువ. ఏల యనగా చాల మందికి అక్షరజ్ఞానమే లేదు. కావున ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమనాయకులు ప్రజలకు జ్ఞానాభివృద్ధి కలుగజేయుటకు బాటయములగు పద్ధతుల నవలంబించుచున్నారు. గ్రామ పౌరాణికడు, ఇంటింటికి తిరుగు హరిదాసులు, సంగీతనాటకులు మున్నగువారు అక్షరజ్ఞానము లేని గ్రామములకు జ్ఞానదానము చేయుటకు ఉపయోగపడగలరు. ప్రజల విద్యాభివృద్ధికి జీవాలయోత్సవములు, తీర్థయాత్రలు, పీఠినాటకములు. గ్రామములో రామభజనలు మున్నగునవి చక్కగా ఉపయోగ పడగలవు. దేశభావలలో రాజకీయ సాంఘిక, ఆర్థికవాఙ్మయమును సృష్టించుటకు విజ్ఞానము ప్రోత్సహింపవచ్చును. ఆయా ప్రదేశములందలి ప్రజలకు జ్ఞానము ప్రసాదించుటకై ప్రదర్శనములు, మ్యూజిక్ లాంతరులు మున్నగునవి నెక్కువగా నుపయోగింప వచ్చును. చదువగల వారికి ఉత్తమ గ్రంథములను తెప్పించి గ్రంథాలయములలో నుండి, యిచ్చుచుండుట మాత్రమేగాక, అక్షర జ్ఞానము లేనివారికి పై పద్ధతుల మూలకముగా గ్రంథాలయ సంఘములు ఉపయోగ పడదగును. ఆంధ్ర గ్రంథాలయోద్యమ

నాయకులు ఈపద్ధతులను, ఉద్దేశములను మనమునందెడుకొని కృషి సల్పుచున్నారని తెలిసికొనుటకు సంతస మగుచున్నది. మన గ్రంథాలయములను ప్రతిగ్రామమునందును మంచిపద్ధతులపై సాధించుటయే ముందు మన ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది.

గ్రంథాలయములయొక్క లాభములను గురించియు వాని నేర్పబడినపుడు పద్ధతులను గూర్చియు నేను ఇచ్చట వివరింపదలపలేదు. మద్రాసు ధర్మగ్రంథాలయచట్టము విమర్శించి, పరీక్షించుటయే నాయుద్దేశమై యున్నది.

ధర్మగ్రంథాలయ చట్టము.

1930 సంవత్సరములో ఎస్. ఆర్. రంగనాథను గారు విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయాధారిగా నుండెను. అప్పుడు ఆయన రచించిన "గ్రంథాలయశాస్త్రము యొక్క విమరూత్తములు" అను గ్రంథములో నొక అదర్శప్రాయముగు ధర్మగ్రంథాలయచట్టమును వ్రాసి మొదటి అఖిల ఆసియావిద్యావిషయక సభారికి నివేదించెను. అప్పుడు ఈ రాష్ట్రమున ధర్మగ్రంథాలయచట్ట ముండవలె నను ఉద్దేశము కలిగినట్లు వ్రాయుచున్నది అది పాశ్చాత్యదేశములయందలి గ్రంథాలయ శాసనములను బోలియుండెను 1933 సె|| 11 వ అసభికారవిల్లు (మద్రాసు శాసనసభ్యులగు బషీర్ అహమ్మద్ నయ్య దుగారి ధర్మగ్రంథాలయచట్టము) రంగనాథముగారి పుస్తకములోని చట్టమును బోలియున్నది. ఇది 1938 సె|| అగస్టు 15 వ తారీఖున ఫోటోసెంటుబారి గెజెట్టులో ప్రకటింపబడి యిప్పుడు ఉపసంఘమువారి విచారణ యందున్నది. ఈబిల్లును ఆల్ ఇండియా పబ్లిక్ లైబ్రరీ అసోసియేషనువారు పరీక్షించి, విమర్శించిరి. ఈసంఘము యొక్క అధ్యక్షులగు డా. వంగల శివరాముగారు తనసంఘమువారి విమర్శనాధారము చేసికొని ఒక సవరింపబడిన బిల్లును ప్రచురించెను. సవరణలకు ఆయన వివరముగూడ వ్రాసియుండెను.

మద్రాసుబిల్లుకు చేర్చబడిన ఉద్దేశములు, కారణములనుబట్టి చూచినచో దాని ముఖ్యోద్దేశములు రెండుగా నగుపడుచున్నవి. ఒకటి గ్రంథాలయముల నభివృద్ధిపరచుటకును, వీనిని నియమించుటకును నేర్పాటులు చేయుట. రెండవది వయోజనులలో నిరక్షరాస్యతను బాపుటకు తగిన యేర్పాటులు చేయుట.

మద్రాసుబిల్లులో రంగనాథంగారి ఆకువంతుల ముఖ్యనిర్దేశములు కనబడుటలేదు. గ్రంథాలయముల

నేర్పరచుటకును, వీరికి దృక్పథసహాయము చేయుటకును రంగనాథముగారి ఆస్తిలో మంచియేర్పాటులు ఉండెను. రంగనాథముగారి ఆస్తి నందలి 9 వ సెక్ నులో సానిక లైబ్రరీ అధికారులు తమ శక్తిని సారము దృక్పథము నిచ్చుటకు నేర్పాటులు కలవు. 12 వ సెక్ నులో లైబ్రరీని పరిపాలించుటకు నేర్పాటులు కలవు. 17 వ సెక్ నులో ప్రభుత్వమువారి వ్యవధిగల మొత్తము విషయము కలదు. కావున రంగనాథముగారి ఆస్తిలో ప్రభుత్వమువారు దృక్పథసహాయము చేయవలసినట్లులు గాను, గ్రామీణాలయాధికారులు గ్రామీణాలయములను పరిపాలించు నట్టివారుగా నుండవలసినట్లును కలదు.

మద్రాసు బిల్లు నందలి ముఖ్యమర్తతులు

రంగనాథముగారి ఆస్తి నందలి మర్తతులు మద్రాసు బిల్లులో లేవు. ఈ బిల్లు ప్రకారము ఒక కొత్త గ్రామీణాలయము నైనను నేర్పించి, దాని నిర్వహించు బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిమీద గాని వారి చేర్చుచు ఆసంఖ్యాకములగు ఉపసంఘములమీద గాని శాసన పూర్వకముగా నుండదు. ఒక ధనమును నిర్మించుటకును, దానిలో కుర్చీలు బల్బులు మొదలైనవాని నేర్పరచుటకును, బంట్లను నియమించుటకును, విరాళము సంగీకరించుటకును, గ్రామీణాలయాధికారుల కిది అధికార మొసగుచున్నది. ఈ పరతు రంగనాథముగారి ఆస్తి నుండి వ్రాయబడినది. ప్రభుత్వమువారును, సానిక సంస్థలును గ్రాంటులిచ్చు విషయమై బిల్లులో నేర్పకమిటీవారు కొత్త పరతు కలవుచున్నారని ఒకటి రెండు కోరికలకిందట వెలుగడిన ప్రభుత్వప్రకటన తెలుపుచున్నది. దీని నిజస్వరూపము తెలియదు. విధిగా గ్రాంటునివ్వవలెనో లేక గ్రాంటులనిచ్చుట విచ్చి కమా తెలియదు. బిల్లులోని తక్కిన భాగమును రెండు విధములుగా విభజింపవచ్చును. ఒకటి ప్రావిన్షియల్ లైబ్రరీ కమిటీయని పిలువబడు కేంద్ర గ్రామీణాలయ నిర్వాహక వర్గమునకును (6 వ సెక్ ను) సానిక గ్రామీణాలయ సంస్థలకును, (ఏడవ సెక్ ను) సానిక గ్రామీణాలయ కమిటీలు (తొమ్మిదవ సెక్ ను) జాయింట్ కమిటీలకు, (18 వ సెక్ ను) రీజయనలు కమిటీలకు, (14 వ సెక్ ను) మున్నగువాని నిర్మాణమునకు సంబంధించియున్నవి. రెండవ భాగము గ్రామీణాలయముల నియమమునుగూర్చియు, వాని లెక్కలతనిఖీ, నివేదికలు, అడిటు మున్నగు వానికి సంబంధించినవి.

దీనిలో మూడవ భాగముకూడ మున్నదని చెప్పరచ్చును. నేరములు, వానివిచారణ, వానికి శిక్ష మున్నగువి ఈ భాగమునకు కేంద్రించినవి. గ్రామీణాలయములను నియమించుట సరిగా జరుగజేయు యుద్ధయమున గ్రామీణాలయాధికారులు లైలాలు చేసి తమయిష్టమువచ్చినట్లు గ్రామీణాలయములను ఉపయోగించుట, తమ యిష్టమువచ్చినట్లు పూజలను చేర్చుకొనుట మున్నగువాని విషయమై లైలాలు చేయవచ్చునని తెలుపబడుచున్నది. (19 వ సెక్ ను) తమయిష్టమువచ్చిన గ్రామీణాలయముల వారు తెప్పించుకొనవచ్చును. ఈ విషయపరతుండట వలన జాతీయవాద్యము నిషేధింపబడవచ్చును. రాజకీయ వాద్యము, ఖద్దరుమీద పుస్తకములు అటావాడంబడిక, బాంబయి లాంకెస్టరు ఒడంబడికను ఖండించు గ్రామీణాలయము నిషేధింపబడవచ్చును. ఇప్పుడుగూడ గ్రామీణాలయము పుస్తకములను తెప్పించుకొన నిచ్చుటలో పోలీసు సర్జిం ఇనస్పెక్టరుకును, వారి యనుచరులకును నెక్కువ అధికారము లివ్వబడియున్న వని చాలవందకి తెలియదు. ఈ గ్రామీణాలయములలోనికి ఖద్దరు, గాంధీటోపీ ధరించువారికి ప్రవేశము లేకుండ పోవచ్చును. ఇట్టివారు మిత్రార్థుగోదావరి జిల్లాల యందలి రాజమార్గముల మీదికి గూడ రానివ్వబడలేదని మీకు తెలియును.

నేరములను శిక్షలు చాలా తీవ్రముగా నున్నవి. ఈ శాసనమునకు గాని, దానికింద చేయబడు నిబంధనలకు గాని వ్యతిరేకముగా చేయువారిని క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్డు 22 అధ్యాయము ప్రకారము విచారించి శిక్షించుటకు అధికార మివ్వబడుచున్నది.

ఈ గ్రామీణాలయముల మీదను కమిటీల మీదను ఇనస్పెక్టర్ ఆఫ్ లోకల్ భోడ్స్ అండ్ మునిసిపాలిటీలు ప్రధానాధికారిగా నుండును. ఈ యనయే ఫబ్లిక్ లైబ్రరీల డైరెక్టరు. గ్రామీణాలయము లన్నియు అన్ని విషయము లందును ఈ ఉద్యోగియునికి యితనిద్వారా లోకల్ సెల్లగవర్న మెంటు మంత్రికిని బాధ్యత వహించువారుగా నుందురు.

ఈ కొత్త సెంట్రల్ లైబ్రరీ అధికారవర్గము క్రింద పనిచేయు సానిక లైబ్రరీ అధికారవర్గములు 100 గా నుండును. వీనిలో 50 మునిసిపల్ సంఘములు. వీనిలో సగము అనగా 25, జిల్లాభోరులు. తాలూకాభోరులు రదుచేయునప్పు డివి 50 కాగలవు. ఈ సానిక స్వీపరి పాలనా సంస్థల లైబ్రరీ సంస్థలలో నొక్కొక్క దానికి

ఒక్కొక్క లైబ్రరీ ఉపసంఘ ముందును, కొత్తన 100 సానిక అధికారవరములు, 100 కమిటీలు కలసి ఆజమానియే చేయు సంస్థలు 200 కాగలవు. ఇవి ఆజమానియే చేయుట కిన్ని గ్రంథాలయము లున్నవా?

ఈవిలులో కొత్త కేంద్ర లైబ్రరీ అధికార వరము, అనగా ప్రొవిన్షియల్ లైబ్రరీ కమిటీ యేర్పరుపబడుచున్నది. దీనికి ధర్మగ్రంథాలయములు నడుపు వాడుకార్యదర్శి, విద్యాశాఖామంత్రి అధ్యక్షుడు. ఈ సంస్థ ఆయా గ్రామములలో సానిక సంస్థలచే సాపింపబడు గ్రంథాలయములను మాత్రమేగాక, పరపతీ సంఘముల చేతను, ప్రజలచేతను సాపింపబడు గ్రంథాలయముల మీదగూడ అధికారము కలిగియుండును.

గ్రంథాలయ శాఖ - లైబ్రరీ పన్ను

బిల్లు లైబ్రరీ శాఖ నొకదానిని సాపించుచున్నది. ఈ శాఖను లైబ్రరీస్ డైరెక్టరు ద్వారా ప్రభుత్వము వారు నిర్వహింతురు. ప్రభుత్వ శాఖవలన ప్రజల స్వాతంత్ర్యము, గ్రంథాలయ సాపనాక క్షీణించును. కొత్త శాఖ లనగా కొత్త పన్నులు విధింపబడును. ప్రభుత్వమువారి యంగీకారమున ఈ సానిక గ్రంథాలయ సంస్థలు క్రొత్త పన్నులు విధింపవచ్చునను వరతువిర్వహింపబడినది. ఈ కొత్త పన్నులు చాలు ఆసహ్యకరములని నాయుండేము. చాలదేశములలో వ్యవసాయదారు లిచ్చు పన్నులో కొంతభాగము గ్రామ స్వపరిపాలన యన కివ్వబడుచున్నది. కాని మద్రాసు రాజధానిలో భూమిని పుట్టుకొన్నవారికి జెంచుచున్నది. కొత్త పన్నులను విధించి, ఆ పన్నులను గ్రంథాలయేత్యాది సౌకర్యములకై సానిక సంస్థల కిచ్చుచున్నారు. ఈ సౌకర్యములలో వయోజన విద్యయొకటి. ప్రభుత్వం ఉచిత నిర్బంధ విద్యకై యాందోళనము జరుగుచుండగా ప్రజాసామాన్యపు విద్యను ప్రోత్సహించు గ్రంథాలయ నిర్వహణమునకు కొత్త పన్నులు విధించుట అశ్చర్యకరముగా నున్నది. ఈ పన్నుల భారము వ్యవసాయ దారుపెబడును. అత డిచ్చినదానికి ఈబిల్లు ద్వారా వచ్చు ప్రతిక్రియ యేమియు నుండదు. పట్టణములలో నిదివరకే పన్నులు భారముగా నున్నవి. కొత్త పన్నుల వలన భారము మరింత హెచ్చును.

నిరక్షరాస్యతను బాపుట

నిరక్షరాస్యతను బాపుటకు ఆయాతావుల నొక నిచారణసంఘము నేర్పరుచుట బిల్లునందలి 17 వ క్లాజు,

(1) సబ్ క్లాజులో ఏర్పాటు కలదు. ఈవిచారణ జరిపినమీదట ఆయా తావులలో నెంతవరకు నిరక్షరాస్యతకలదో తెలిసి, దానిని బాపుట కంతధనము కావలెనో తెలియచేయవలెనట. కాని ప్రభుత్వము వారి యంగీకారము లేనిది ధనము మంజూరు చేయరాదట. ఇంకేవిధమున సానిక లైబ్రరీ సంఘములు నిరక్షరాస్యతను బాపగలవో తెలియరాదు. ఈ క్లాజు నిరక్షకముని నేరుగా చెప్పవలసరము లేదు.

అఖిల భారత లైబ్రరీ సంఘము వారి బిల్లు

అఖిల భారత గ్రంథాలయ సంఘము వారు మద్రాసు బిల్లును మార్చి బ్రయత్నించిరిగాని, ఆ ప్రయత్నము నిరర్థకమైన దని వాయుదేశము. మద్రాసు బిల్లుకు క్రొత్త చేమియు సంఘము వారు కలుపలేదు. ఆ బిల్లులో ఆనందాయకమైనదాని నేమియు తీసివేయలేదు. సంఘము వారి సవరణలకు వ్రాయబడిన వివరణములో మద్రాసు బిల్లు భారత ప్రజల ఆచారవ్యవహారములను, అలవాటును పరిగణింపక పాశ్చాత్య దేశములనుందలి ఆచార వ్యవహారముల ననుసరించుచున్నదని వ్రాయబడియున్నది. అంధ ప్రదేశమునకు, కేరళ, తమిళనాడు, కన్నడ దేశములకు 4 గ్రంథాలయ సంఘముల నేర్పరచి, తద్వారా బిల్లునకు జాతీయత చేకూర్చు సంఘము వారు తలంచుచున్నారు. మద్రాసు నగరమునకు ప్రొవిన్షియల్ లైబ్రరీ కమిటీ, యుండినదని వారనుచున్నారు. వానికి అనుబంధముగా ప్రొవిన్షియల్ లైబ్రరీ కమిటీ వారు ఏర్పరుచు సంస్థ లుండివచ్చును. వీరు చేసిన మార్పులలో మంచివి లేండు కలవని సంఘము వారనుచున్నారు.

(1) మునిసిపల్ కాన్సిల్లకు, జిల్లా బోర్డులకు గ్రంథాలయములపై అధికారములు లేకుండ చేయుట. (2) లోకల్ బోర్డులు, మునిసిపాలిటీల ఇనస్పెక్టరు గ్రంథాలయ శాఖాధికారిగా నుండుటకు బదులుగా మేరా పబ్లిక్ లైబ్రరీ లైబ్రరీ డైరెక్టరును అధికారిగా నుండునట్లు చేయుట, కాని ప్రభుత్వము వారు అట్లు చేయుటకు అడ్డుపెట్టినది బిల్లునందేమియు లేదు. కొత్తగా గ్రంథాలయములను పెట్టి, నిర్వహించుటకు సంఘము వారి బిల్లులో నేర్పాటు లేమియు లేవు. ఈబిల్లు ననుసరించి అధికారుల పెత్తనము ఎంతమాత్రమును తగ్గుటలేదు. క్రొత్త పన్నులను విధింపకుండ చేయుటకు బిల్లులో నేర్పాటు లేమియు లేదు. తక్కిన అన్ని విషయములలోగూడ మద్రాసు బిల్లుకు అఖిల భారత గ్రంథాలయ సంఘము వారి బిల్లు వకలుగ నున్నదిగాని నేరు కాదు.

ఆంధ్రచేతమునందు లైబ్రరీ మహాసభలలో మద్రాసు బిల్లును ఖండించి సంఘమువారిబిల్లును కాపాడుచునందు వలననే యింతదూరము చెప్పవలసినదైను. సంఘము వారి సవరణబిల్లువిషయమై సరియైనసంగతి సందర్భములు తెలియకపోవుటచే నిట్టి పొరబాటు జరిగెనని నా య భిప్రాయము. సంఘమువారిబిల్లు అన్ని విధముల మద్రాసు బిల్లును అనుసరించుచున్నది. అందలి లోపములను తీసివేయుట లేదు. బిల్లులో భాషననుసరించి రీ భాగములుగా రాజధానిని విభజించుటవలన మాత్రమే ప్రయోజన మేమియు నుండదు. ఈ అఖిలభారతగ్రంథాలయసంఘము వారిచే సవరింపబడినబిల్లు ఉద్యమాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకు బదులు ఉద్యమనాశమునకు తోడ్పడును. కావున ఆంధ్రగ్రంథాలయ సంఘమువారును, ఆంధ్రగ్రంథాలయ మహాసభవారును అనర్గదాయకమును మద్రాసు బిల్లును రద్దుచేయుటకు ప్రయత్నింపవలెను.

ముగింపు

జనసామాన్యముయొక్క వయోజన విద్యాభివృద్ధికి గ్రంథాలయములు ముఖ్యసాధనములు. కావున ప్రభుత్వమువారును సానిక, మునిసిపల్ సంఘములును గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికి బాధ్యత వహింపవలెను. అట్టి ప్రగతిని ధర్మమును మరచినచో బిల్లు ప్రయోజన కారిగాదు. కొద్దిమంది చేతులనుండి అధికారము ప్రజా బాహుళ్యమునకు సంక్రమించునట్టిలో వందరు విద్యా వంతులు కావలసిన యగత్యము కలుగుచున్నది. ప్రతి వారును చదువుకొని విద్యావంతులు కావలసిన యవసరము కలదు. వారికి విద్య నేర్పవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిపై కలదు. ప్రజలయజ్ఞానాంధకారమును బాపు వారే దేశసేవచేసి స్వరాజ్యప్రాప్తికి తోడ్పడగలరు.

రామదాసుపంతులుగారు వారి యధ్యక్షోపన్యాసము చదివిన పిమ్మట కార్యదర్శి బులుసు సుబ్బారావుగారు సభకు రాజాలకపోవుమనియు, సభ జయప్రదముగా జరుగునని అశించుచున్నామనియు వచ్చిన ఉత్తరములను తంతివార్తలను చదివి వినిపించిరి.

తీర్మానములు.

పిమ్మట నిద్రున వివరించిన తీర్మానములు అంగీకరింపబడినవి:—

1. కడచిన 15 సంవత్సరములనుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులుగా నుండి ఆంధ్రచేత ప్రజలలో దేశభిమాన దేశగౌరవభావములు ప్రజ్వలించుటకు తమ శక్తి ప్రజ్వలను వినియోగించి దేశస్వాతంత్ర్యసంపాదనమునకై బయల్దేరిన ప్రయత్నద్యమమునకు తోడ్పడుచు కృతకృత్యులయినట్టియు, ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమాత్మక ముఖ్యకారకాలలో నొక రగునట్టియు నేటివఱకు దానిపట్ల పరిపూర్ణభిమానము చూపినట్టియు చల్లా శేషగిరిరావుగారి యకాలమరణమునకు ఈ సభవారు వగచుచు వారి కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని తెలుపుట కేకగ్రంథముగా తీర్మానించుచున్నారు.

క్రివారి పటముతో ఆంధ్రచేతమునందున్న గ్రంథాలయము లన్నింటిని అలంకరింపజేయవలెనని యీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

సరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు రుపపాదించిరి.

కళా శంకటరావుగారు బలపరచిరి.

2. “గ్రంథాలయ సర్వస్వము” అను గ్రంథాలయోద్యమ ప్రచారక పత్రికను తిరిగి స్థాపించి

వంతులకు ఈ సభవారు సంతసించుచు ఆ పత్రిక కందరును సహాయము చేసి నిలువబెట్టవలె నని ఈ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

అధ్యక్షులు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

3. గంగిరె భండారయొక్క తరీఖీతుపరీక్షను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమందు పెట్టుచు రెని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

అధ్యక్షులు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

4. మన రాజధానియందు నానాభాషలలో ప్రచురింపబడు గ్రంథముల పట్టికను దొరతనమువారు పోరు సెంటుజార్జి గెజిటులో మూడు నెలల కొకసారి ప్రచురించుటవలన ప్రజాబాహుళ్యమునకు లేతము లాభము కానరావందున, చల్లా గెజిటులో కూడ ప్రచురింపజేయు నటుల ఈ సభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

అధ్యక్షులు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

5. ఆంధ్రభాషోదరణకై పాటుపడిన వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్సు, శంకరేశ్వర శాస్త్రిలు గారియొక్క సేవను ఈ సభవారు ఉగడించుచు వారికి నుచితరీతిని సన్మానము చేయుచు రెని ఈ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

అధ్యక్షులు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

6. గ్రంథాలయోద్యమమునకు నూతన వికాసమును ఉత్సాహమును కలిగించుటకుగాను గ్రంథాలయ మహోత్సవము' అను పేరున సంవత్సరమున కొకవారము దినములు పండుగ దసరాలో జరుపుటకును, అచ్చెడు సరస్వతీపూజ, గ్రంథాలయభీక్షలు, ఉపన్యాసములు, ప్రదర్శనములు, ఊరేగింపులు, జగుపవలెననియు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయము లన్నిటిని ఈ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

అధ్యక్షులు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

7. 1860 సం. నెం 21 ను చట్టప్రకారము రిజిస్టర్ చేయుటకు యివ్వవలసిన ఫీజును, గ్రంథాలయములకును, పతనమందిరములకును, లేకుండు ఉచితముగా రిజిస్టర్ చేయించునటుల చట్టమును సవరించి వేయవలె నని ప్రభుత్వమువారిని సభవారు కోరుచున్నారు.

అధ్యక్షులు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

8. చెన్నపురలో నున్న, కనిమెరా బ్రెబ్రేరవారి వలెనే, మన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాధికారులను ఆంధ్రరాష్ట్ర గ్రంథాలయముల నన్నిటిని తమకు జేరికగా జేసికొని ఆయా గ్రంథాలయములకు వలయు గ్రంథములను బహులుగా నిచ్చిపుచ్చుకొనుటకు జరుపుటకై తమ సమ్మతిని చెల్లపగలందులకు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

కోపలై శివకామేశ్వరరావుగారు రుపపాదించిరి.

వింజమూరి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగారు బలపరచిరి.

9. మద్రాసులయములలో ముద్రింపబడు గ్రంథములలో మూడేసి ప్రతులచొప్పున గైకొనుచు వానిని తమకు దొచినరీతిని పంపుచున్న దొరతనమువారిని చాలవ

ప్రతికూడ గైకొనుచు నయ్యది యాంధ్రుల కుపయోగపడునట్లు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయమునకో ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ గ్రంథాలయమునకో పంపుచుండ గలందులకు దగిన శాసనముల నిర్మించుటకై విద్యాశాఖకు సంబంధించిన శాసనసభ్యులను ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

కోపలై శివకామేశ్వరరావుగారు రుపపాదించిరి.
వింజమూరి నరసింహారావుగారు బలపరచిరి.

10. లోకల్ బోర్డు సవరణచట్టములో తాలూకా బోర్డు గ్రంథాలయములను గ్రామపంచాయితీలకు నిచ్చివేయుటచే తాలూకా ముఖ్యపట్టణములలో నున్న గ్రంథాలయములకు తగిన యూతల భీంచదని ఈసభవారు రభిప్రాయపడుచు, తాలూకా ముఖ్య పట్టణములలో నున్న బోర్డుగ్రంథాలయముల నెనను జిల్లా బోర్డుల కిందనే యుంచవలెనని గాని లేక ఆ సొంతముల గల పంచాయితీలు వానిని సమర్థితో నిర్వహించుటకు ఆర్డర్లో నేర్పాటు చేయవలెనని ఈ సభవారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

11. ప్రతి గ్రంథాలయమందును స్త్రీలు హెచ్చుగా సభ్యులుగా చేరి గ్రంథాలయోద్యమవ్యాపనము స్త్రీలయందు గూడ విశేషముగా కలుగు లాగున చేయవలెననియు ప్రజల ని సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

ప్రతి గ్రంథాలయమందును అగ్రమును అయిదుగురైనను స్త్రీలు సభ్యురాండుగా చేరులాగునయును, పరిపాలనాసంఘమందు ద్వితీయ స్త్రీ సభ్యురాండుగా లాగునను, గ్రంథాలయ పరిపాలకులు ప్రోత్సహించెదరని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

శ్రీమతి బాసపాటి సీతాబాయిమ్మగారు రుపపాదించిరి.
శ్రీమతి వల్లూరి సుబ్బమ్మగారు బలపరచిరి.

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారికి

“గ్రంథాలయోద్ధారక”

బిరుద సమర్పణము.

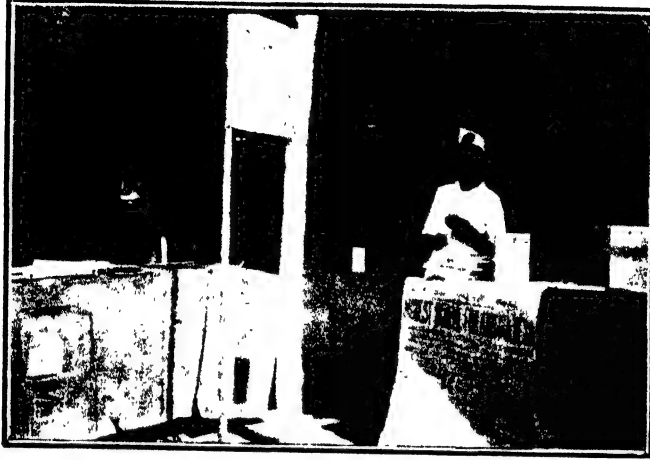
12. గ్రంథాలయోద్యమమునకు జనకులై సర్వవిధముల తమ ధనమును శరీరమును బుద్ధిని సదా యా యుద్యమవ్యాప్తికే వినియోగించుచు ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకు పాటు పడుచున్న శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి కృషిని గురించి ఈ సభవారు రభివందించుచు వారికి ‘గ్రంథాలయోద్ధారక’ అను బిరుదము గొనుచున్నారు.

దుగ్గిరాల. నూర్యప్రకాశరావుగారు రుపపాదించిరి.
దివాన్ బహద్దరు సి. రంగ నాయకులు నాయుడు (రిటైరు జిల్లాజడ్జి) గారు బలపరచిరి. పాలూరి రామారావు (రిటైరు జిల్లామునసబు) గారు కూడ బలపరచిరి.

బిరుదసమర్పణ సమయమున శ్రీవేంకటరమణయ్యగారికి ఖద్దరుకాలునకు గప్పి బహూకరించిరి.

16 వ ఆంధ్ర దేశ గ్రంథాలయ మహాసభ

కాకినాడ

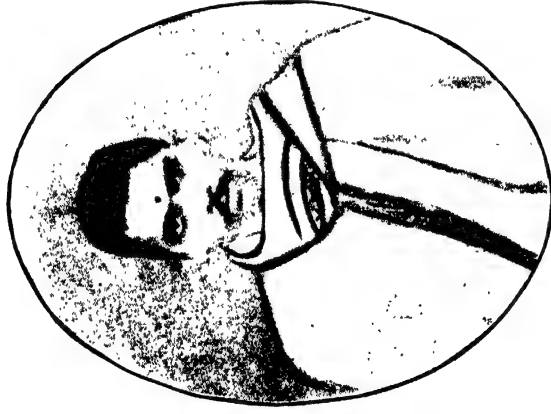


గ్రంథాలయ ప్రదర్శనమునం దొక భాగము

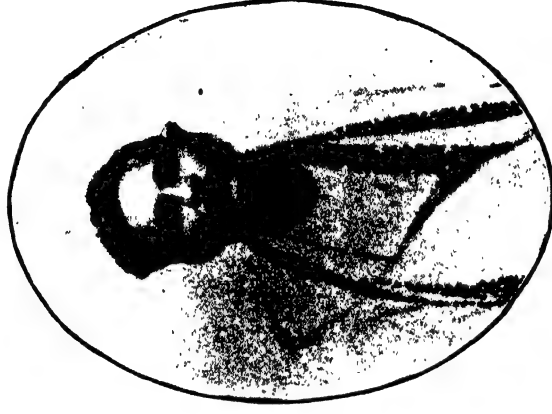


గ్రంథాలయ ప్రదర్శనమునందు మరియొక భాగము

16వ ఆంధ్ర దేశ గ్రంథాలయ పుహాసభ, కాకినాడ.



శారవమునుపాంక్షన
యాతగిరి లక్ష్మీవేంకటరమణగారు



“గ్రంథాలయోద్ధారక”
చిరుదమునుపాంక్షన
అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు

13. గ్రంథ భాండగారికులకు కావలసిన తరబీదు నిచ్చుటకై ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ వారిచే నియమితమైన “తరబీదు” సంఘమువారి ప్రణాళిక ననుసరించి రాజోవు జానునెలయందు శిక్షాశిబిరమును సాపించవలసినదని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఈ శిబిరమునకు ఆంధ్రదేశమంగున్న వివిధ గ్రంథాలయములనుండియు, పాఠశాలల నుండియు సానిక సంసల నుండియు, తదితర సంసల నుండియు, తరబీదును పొందుటకై తగిన ప్రతినిధులను పంపుదు రని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ శిబిరమునకు కావలసిన ఏర్పాట్లు చేయుట యందును, శిక్షణ నిచ్చుటయందును కావలసిన సహాయము చేయుటకై ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

అయ్యింకి వెంకటరమణయ్యగారు రుపపాదించిరి.

మంజుపాక రంగయ్య నాయుడుగారు బలపరచిరి.

14. మద్రాసు పబ్లిక్ లైబ్రరీల్ని చాల నష్టదాయక మైనందునను, వృద్ధి నాటంక పరచునదిగా నుండుట కలనను, ఆ బిఱను చట్టము చేయకూడదని శాసనసభ్యుల 5 సభవారు కోరుచున్నారు.

ప్రెజర్ డిపార్టుమెంటు తమ స్టాఫ్ఫీసుములో నుంచు కొని ప్రభుత్వమువారు ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ లోకల్ బుక్స్ చేత నడిపించుచు, ప్రెజర్ లిటరు కొత్తగా పన్ను విధించుటకేవలము అన్యాయమని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

మంజుపాక రంగయ్య నాయుడుగారు, ఈ పహాసించిరి.

అయ్యింకి వెంకటరమణయ్యగారు, శ్రీమతి నేమి గంటి పాసాయమ్మగారు బలపరచిరి.

15. 5 ఆంధ్రదేశములో నున్న గ్రంథాలయాలయమును గూర్చి ఆచంతుడైన కెలిసికొనకుండా ఆంధ్రదేశమందు కండల కొలదిగల గ్రంథాలయములు పెక్కువత్సరములనుండి జగద్విఖ్యాతముగా పనిచేయుచుండుటను గమనింపజాలక, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమము యొక్కయు గ్రంథాలయముల యొక్కయు ప్రాంత గ్రంథముగలటల “మనాగ్రంథాలయసంఘము” వారు నూతనముగా ప్రచురించిన “గ్రంథాలయశాస్త్రముయొక్క” అయిదు చట్టములు” (The five laws of Library) అను గ్రంథమునందు ఆంధ్రదేశమందలి గ్రంథాలయోద్యమమును గురించి వ్రాయుచు ఆంధ్రదేశమందు గలచిన పదిసంకల్పముల ఆధునిక గ్రంథాలయములకు సుఖిత్తుమైన పంట పండినది. కాని కొంతకాలముగా క్షయోద్యమమునందు కలిసిపోయి దానయొక్క వివర్ణయమువలన అణగిపోయి క్రమముగా నశించుచున్న కొన్ని శేషములను మాత్రము ముఱము మాయచున్నాము” We see a few decaying remnants of a bumper crop of libraries that shot forth at the close of the last decade in the land of the Andhras, but soon got strangled, partly as a result of the vicissitudes of the political movement with which they got intertwined అని ఆప్రస్తుతముగా వ్రాసివలయుటకు ఈ సభవారు మిక్కిలి ఆర్జించుచు, అన్యాయముగ వ్రాసిన 5 సగువాక్యము తరుగి గ్రంథమునుండి తీసివేయవలసినది మద్రాసు గ్రంథాలయసంఘమువారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

వరసింహాదేవర సత్యనారాయణగారు బలపరచిరి. వంగిపురపు జగన్నాథరావుగారు బలపరచిరి.

గ్రంథాలయసభ గాగ్రి 7 అంటలకు ముగిసెను.

ప్రథమ గ్రంథాలయ ప్రచారకుల సభ.

21-1-84 తేదీ ఉదయమున ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయప్రచారకుల సభ కాకినాడ అన్నదాన సమాజములో జరిగెను. సార్వరూపనంతరము క్రియుత శేఖర

కంటి యోగానందరావుగారు, ఎం. ఏ. బి. యల్. తమ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసము నిచ్చిరి.

ఆహ్వానసంఘాద్యము లగు

నేత్రీకంఠి యోగానందరావు (ఎం. ఏ., బి. యల్.) గారి యుపన్యాసము.

కాకినాడపట్టణమునూ, తనస్వల్ప శక్తికొలది, తనచేత నేనంతవరకును, గ్రంథాలయోద్యమములోను సారస్వతాభివృద్ధికొరకును, పాటుపడుచున్నది. సితాపురం మహారాజావారి ఉదారభూరివిరాళిమువలన జరుపబడు సంస్థలలో నొకటియగు ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు, మరియు శ్రీ పోలవరం జమీందారువారి దాతృత్వమువలన తూ. గోదావరిజిల్లా సంఘమువారిచే నడుపబడుచున్న 'రాజా కె. ఆర్. సి. కృష్ణరావు లైబ్రరీ' కాకినాడకు వచ్చెను సంగతున్నది. ఈ పట్టణము రాజకీయ, సాంఘిక, విద్యావిషయక సంస్థలయందు ఎన్నడును వెనుకంజ వేసియుండలేదు. గ్రంథాలయోద్యమమందుకూడ తగిన నేత యొనరించుచున్నది. గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికి ప్రకాశవంతమైన విద్యార్థుల కలదని నమ్ముటకు నూచునలు స్పష్టముగా కన్పించుచున్నవి. గోదావరిజిల్లాలో ఆంధ్రభాషా వ్యాపకముబ్బారావుపంతులుగారు, డి. కే. వీరేశలింగం పంతులుగారు, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు, డి. కే. పోలవరం జమీందారుగారు, మరల నూర్వప్రకాశం వుగారును గ్రంథాలయోద్యమములో శ్రద్ధవహించి పాటుబడిరి. ప్రస్తుతము గ్రంథాలయోద్యమప్రచారము గావించుచు, నిరాడంబర నిష్కామసేవ యొనర్చుచున్న ఆయింకి వేంకటరమణయ్య ప్రధానులు తమ జీవితము, ధనము, శక్తియొకటే వినియోగించుచుండగా ఈయంద్యమము నూతనజీవము పొంగు ననుటకు సందేహములేదు. గ్రంథాలయోద్యమ సేవయందు బెజవాడ మండలంజ వైచుచున్నది. వారు చేయుచున్న సేవ యసారము. గ్రంథములు, పత్రికలు ప్రచురించుచున్నారు. మనము వారి నభినందించవలెను.

జాతీయ వికాసమునకు విద్యయే ముఖ్యవసరము. పాశ్చాత్య దేశములవారు పౌరచ్యదేశములు బసాను మున్నగునవి ఈ విషయమును గుర్రరింగి విద్యాభివృద్ధికంతయు ఆ దేశముల ప్రభుత్వములు తోడ్పడుచున్నవి. విద్యావివాసమగు దేశములే అన్ని విషయములందు వెనుకబడి కష్టములపొందుచున్నవి. ఇందుకు గాను ఆంధ్రదేశములోని కొన్ని జిల్లాలే తార్కాణము. మానవ శరీరమునకు వాయు వెంత ముఖ్యమో మనోవికాసమునకు విద్య యంత ముఖ్యము. విద్యాభివృద్ధికి తగు సౌకర్యములు లేనందువలన నూటికి పదిమంది కూడ

వ్రాయును చదువను చేర్చినవారు లేరు. ప్రస్తుత విద్యావిధానము కూడ జీవితమునకు సంబంధించినదిగా కనుబడుట లేదు.

గ్రంథాలయములే దేశాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనములని కన్పించుచున్నది. అట్టి గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధి గ్రంథాలయోద్యమ సేవకుల విదానే ఆధారపడి యున్నది.

ఈ నూతన యుగమందు గ్రంథాలయోద్యమము కూడ సర్వసామాన్య గమలకు సహాయముగా నుండి వారి యభివృద్ధికి తోడ్పడవలెను. ప్రతిగ్రామమునకు బాపి యెంత ముఖ్యమో గ్రంథాలయమునూ అట్టిదే యని యెంచవలెను; ప్రజాజిల్లాలోను ప్రభుప్రచారము సాగించి గ్రామములందు గ్రంథాలయముల సాగింపబ్రయత్నించవలెను. తేనియెంత గ్రామజీవితము అభివృద్ధి పొందవలెను.

గ్రంథాలయసేవయే పృజాసేవ. యువకులును, పెద్దలును కూడ ఈ యుద్యమములో పనిచేయుట కవకాశము కలదు. మనోవికాసమే జీవాధారము. ఉత్సాహము, మనోవికాసము లేని జీవనము నిర్దిష్టము. పూర్వకాలమన దేవాలయములే గ్రామసృజనకు సమావేశస్థలములుగా నుండినవి. ప్రస్తుత మాదేవాలయములు పొడుబడినవి. ఆలయములకు సహాయముగాను, వానితోబాటు గ్రంథాలయము సాగింపబడి గ్రామజీవితమునకు ముఖ్యసాధనము యుండినదిను. గ్రంథాలయోద్యమప్రచారకి సోదరులగు విద్యులను ప్రభుగ్రామమున గ్రంథాలయము నిర్మింపవేడుచున్నాను. గ్రంథాలయములు అటస్థలములు కాకూడదు. గ్రంథాలయమున గ్రంథపఠనముగాని, పత్రికాపఠనముగాని, యితర సాహిత్య ప్రసంగములు గాని యుండువలెను. గ్రంథాలయాధికారులు నెల కొకసారియైన విద్యావిషయక ప్రసంగము చేయుటకు సభ్యుల కవకాశము కలుగజేయవలెను. మరియు ప్రస్తుత దేశసంచలనములో గ్రంథాలయము కూడ ముఖ్యసాధనము నాక్రమించవలెను.

గ్రంథాలయ సేవకులు ఓర్పు, పట్టుదల, ఉత్సాహము కలిగియుండవలెను. గ్రంథాలయోద్యమాభిమా

నులు గ్రామములలోని యితర సంస్థలలో తగుల్కాని యుంకి నిరాదరముగ పని జేసినచో విశేషభరితము చేసారును.

మన గ్రంథాలయోద్యమమునకు బహిరంగముగా కార్యజీవంతి దాతలు లేరని, బహిరంగ మహారాజువంటి శౌదార్యవంతులు గాని లేరని చింతింప సవనములేదు. మన మహారాజులుగూడ సాధ్యమయినంతవరకు పోటు బడుచునే యున్నారు.

మద్రాస్ ప్రభుత్వ పబ్లికు గురించి ఒక్కమాట మాత్రము చెప్పెదను. మన గ్రంథాలయములు గ్రామముల కుపయోగముగా నుండుటకు దేశభాషల

లోనే గ్రంథములు విశేషముగా నుండవలెనని మద్రాసు గవర్నరు ప్రభుత్వము చెప్పియున్నారు. ప్రభుత్వ బియ్యగురించి ఆలోచించినచో ఆట్టి శాసనము ముఖ్యవ్యక్తిమని తోచుచున్నది. ఏ సంస్థ కాని ప్రభుత్వపు సహాయము లేనిదే నిలువదు. ఈ చట్టము ననుసరించి ప్రభుత్వమువారి బాధ్యత గ్రంథాలయము పై నుండును. ఎప్పుడు బాధ్యత కలిగినచో ఆప్పుడు గ్రంథాలయములు తగిన తనిఖీ కలిగియుండి ఎక్కువ యుపయోగముగా నుండును. అయితే ప్రస్తుతము శాసనసభయందు ప్రశ్నపెట్టబడిన బిల్లునందు చాలాలోపము లున్నవి. అట్టిలోపము లన్నింటినీ సవరణచేసి మరి అంగీకరింపజేతు రని నేను కోరుచున్నాను.

భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారి ప్రారంభోపన్యాసము.

గ్రంథాలయ భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు ప్రసంగము ప్రారంభించుచు ఇట్లు జెప్పిరి:—

గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికి నే నేమా చేసినవని మీరు నన్ను గౌరవించినారు. నేను చేసినది బహుస్వల్పము. కీర్తకాయలగు శ్రీ పరేశలింగం పంతులుగారి గ్రంథములను చదివెను. ప్రతిభితిముగ మా గ్రామమున 1897 సంవత్సరమున ప్రపంతులుగారి పేరున గ్రంథాలయమును స్థాపించి, ఆపుట్టినండియు మా యాసని కొలదిని నేనే చేయుచుంటాను.

పంతులుగారి పవిత్ర నామమహామహతీను శ్రీ ఆయుర్వేద వేంకటరమణయ్యగారి హాదముచేతను ఈ సంస్థ దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఈ కామక్షయమిందే ఆత్మరామ్యమును గ్రహించి కొలదిని సాధరగ్రామములకు మీరు ఇట్టి యవకాశము కల్పింప తీవ్రేచ్ఛ ప్రజ్వరిల్లి

నది. అంగ్రిజేశగ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధియందు మేము మీరు ముందంజ వేసి ఉత్సాహముతో నేసి చూడమి.

గ్రంథాలయముల ఆభివృద్ధియంతయు గ్రంథాలయోద్యమప్రచారకుల మీదనే ఆధార పడి యున్నది. మనసేవకు ఫలీలము దానివలన కలుగు నిర్మలముగు అత్యానందమేను. అట్టి పవిత్రోద్దేశముతో ప్రారంభింపబడినది. కనుక నే ఆంగ్రిజేశ గ్రంథాలయోద్యమము మీద సత్సత్తిముల నొసంగి గలిగినది.

సర్వోద్యమములకు మూలకందములగు స ధర్మగ్రంథాలయములు అంగ్రిజేశమందున్న గ్రామములంతట పరివిగా వ్యాపింపజేయుటకు గలవంతుడు మనకు తోడ్పడుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

శ్రీమతి బాడ్లపాటి సీతాబాయిమ్మగారి అధ్యక్షోపన్యాసము.

ఆనంతరిము బాడ్లపాటి సీతాబాయిమ్మగారు సభాధ్యక్షత వహించి ఇట్లు ఉపన్యసించిరి:—

వాక్పాత్యులు వాతకాలలందు విద్యాపరపూరిత యనంతరము గ్రంథాలయమందు విద్యప్రారంభింతురనేవరు. అట్లుగాక ఆత్మరాభ్యాసమునుండియు గ్రంథాలయముననే విద్యప్రారంభమగుట ఇంకి ను ఎక్కువ శ్రేష్ఠమైయున్నది.

శ్రీలకు ప్రత్యేకముగా కొన్నిగ్రంథాలయములు కలవు. కాని వానిని నిర్వహింపవలసినవిధానము సరిగా

బోధిపడినట్లు లేదు. కాని పురుషుల గ్రంథాలయములలో ఆగ్రముము అయిచుగరు శ్రీసభ్యులను ఉండునట్లు మీరు ప్రయత్నింపవలెను. సామాన్య సభ్యులుగనే గాక కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగనూడ చేర్చి అన్నివిధానములు నేర్చి స్వతంత్ర్యశక్తి గలవారినిగ తయారు చేయవలయును.

చీట్లపేకలు గ్రంథాలయములకు చేటగుచున్నవని సప్రమాణముగ నిన్ను సభలో నిరూపింపబడెను. అట్టి చీట్లపేకలకు గ్రంథాలయములలో ప్రవేశ మియ్యకుండుటకు కోరుచున్నాను.

ప. వ్యాయగు శ్రీ తనభర్త క సేకరతుల సహాయము నుపయోగించి పుజలకు గ్రంథాలయములు పలువిధముల సౌఖ్యమునుగల్గించును.

ప్ర. గ్రంథాలయములోను శిశుకాళి నేర్పరచి మొదటి తరగతి శిశువులకుగూడ తగిన గ్రంథముల

నివ్వవలయును. ఇట్లు బాల్యమునుండి గ్రంథాలయ ప్రయోజనము పొందుట యను సదభ్యాసము నాటటవలన, మనబిడ్డల భావిసౌభాగ్యము అనేక రట్లు ఎక్కివగుననుట, కంఠమాత్రమును సందియము లేదు.

ఇ త రి ఉ ప న్యా స ము లు .

శ్రీ కోవ్వ శిశుకామేశ్వరి గారు, కమమూరి సీతేశలింగం, గుద్దెరా నరసింహారావు, విరియాల కామరాజు, కిరొబి గొలువాచార్యులు, శ్రీమతి వల్లూరి

సుబ్బమ్మగార్లును, గ్రంథాలయ ప్రచారమునుగూర్చి మాట్లాడిరి.

తీర్మానము .

మొదటిసారిగా మేకగ్రామముగా అంగీకరింపబడినది. "అంధ్రదేశముందు గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తిని జేయుటకుగాను అంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘములకు అనుబంధముగ నేవాళాఖాన సాపించుటకు తీర్మానించబడినది."

శ్రీయుతి కళా వెంకటాద్రి గారును మాట్లాడుచు 1914 మొదలు 1920 వరకు గ్రంథాలయోద్యమము విషయము పని జరిగినది గనుకనే రాజకీయోద్యమము అంధ్రదేశములో బాగుగా విజృంభించినదనియు విజ్ఞానము

జెదజల్లుటవలన ఫలితము దేశస్వాతంత్ర్యము కల్గినగాని లాభము జరుగ నరదనియు, వివిధ విషయములు సమీకరణముచేసి ఉత్తేజ మొసంగుటకు అధిర్భాగియముగా గ్రామ గ్రంథాలయ నేవాళాఖాన సాపనలు జరుగవలసినదియు హెచ్చరించిరి.

శ్రీయుతి పుణ్యమూర్తుల రాజశేఖరంగారును గ్రంథాలయోద్యమ ప్రచారమును గూర్చి మాట్లాడిన పిదప సభ ముగిసెను.

ని వే ది క లు

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు గ్రంథాలయము

ఈగ్రంథాలయము 1-11-20 తేదీన అప్పదు బోర్డునకు అధ్యక్షులుగానున్న శ్రీ కలిదిండి గంగరాజుగారిచే స్థాపింపబడినది. పదినేలరూపాయలు ఖర్చుగలిగిన భవనమును గట్టి పొత్తి ఫసరు కే. సి. కుమారప్పను (గుజరాతీ విద్యాపీఠము, అహమ్మదాబాదు) గారిచే ప్రారంభోత్సవమును జరిపించిరి. ఈ గ్రంథాలయమును ఇంత ఉన్నతస్థితికి తీసికొనివచ్చుటకు శ్రీ శనివారపు సుబ్బారావుగారి కృషి విశేషముగా గలదని చెప్పక తప్పదు.

ఈ గ్రంథాలయమునకు ప్రత్యేకము గ్రంథభాండా గారి, బంట్లారా కలరు. నెల1కి సిబ్బందికి, పత్రికలకు రు 75 లు ఖర్చుఅగుచున్నది. ఈ వత్సరము ఈగ్రంథా

లయమునకు తాడేపల్లిగూడెం గ్రామ కాపురములు 1970 మందిన్ని ఇతర గ్రామములు 8205 మందిన్ని వచ్చి పుస్తకములను పత్రికలను చదివిరి. గ్రంథాలయము నందు 514 గ్రంథములను చదివిరి. ఇంకొక 866 గ్రంథములను తీసికొనిపోయిరి. సగటున రోజుకు తాడేపల్లిగూడెం వారు 22 న్నూ, పొరుగు గ్రామములవారు 41 న్నూ, జరిసి 81 మంది వచ్చి జ్ఞానమును పొందుచున్నారు. రోజుకు మనిషి 1కి రు 0-1-8 ఖర్చు అయినది.

తణుకు తాలూకాబోర్డు గ్రంథాలయము (1928 సం॥ నివేదిక)

ఈ గ్రంథాలయము 15-5-21 తేదీన ప్రారంభమయ్యెను. తాలూకాబోర్డు ఆఫీసునందే ఒక హాలునందుంచబడినది.

ఇందుగల గ్రంథములు.

భాష.	సంఖ్య.	ఖరీదు.
ఆంగ్ల గ్రంథములు	461	రూ 600
ఆంధ్ర గ్రంథములు	446	రూ 700
సంస్కృతము	22	రూ 40
హిందీ	68	రూ 50
	<u>997</u>	<u>రూ 1390</u>

ఆంగ్ల, ఆంధ్రభాషా పత్రికలలో, అనేక వార మాస పత్రికలు రూ 80 లు విలువగలవి తెప్పించబడు చున్నవి. గ్రంథ భాండా గారికి బండ్లొత్తుకు పాలునకు రూ 680 లు ఖర్చు అగుచున్నది. ఈవత్సరము ఈ గ్రం

థాలయమునకు 1678 మంది తరజుకు గ్రామస్థులు, 722 మంది పొరుగు గ్రామస్థులు వచ్చి గ్రంథములను పత్రి కలను చదువుకొనిరి. 185 మంది మాత్రము ఇంట్లను గ్రంథములను తీసికొనిపోయిరి.

గోకుల సుమారు 7 గురు గ్రంథాలయములు వయో జనవిద్య న్నవ్వించిరి. ఆంగ్ల గ్రామస్థులు 5 గురు, పొరుగువారి వారు ఇద్దరు.

ఈ గ్రంథాలయమును 1934 సం॥ నుండి సంచార గ్రంథాలయముగా మార్చిరి. అందుచేత హెచ్చు ఫలితములు ఈవత్సరమున కనుపడును:

ఆంధ్ర దేశ గ్రంథాలయ సంఘము

1934 న సంవత్సరం జనవరి నెల 20 వ తేదీ ఉద యము 8-30 గంటలము కాకనాడ పట్టణమున జరిగిన సామాన్యసంఘసభయందు ఏయబడిన తీర్మానములు:-

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు ఈ క్రిందవా రిని ముందు సంవత్సరమునకు కార్యనిర్వాహక వర్గసంఘ ముగా ఎన్నికలు చేయుట మైనది.

అధ్యక్షులు:- నేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:- రావుసామెంబు ఎం. ఆవ్వారావుగారు, భూపతిరాజు సీతారామరాజుగారు, దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారు, భూపతిరాజు తిరపరాజు గారు, శ్రీ రాజా యాగన్న శివరామప్రసాద బహ దరు జమీందారుగారు, ఊటూరి శంకటసుబ్బరా య్యశ్రేష్ఠిగారు, బొడ్డపాటి సీతాబాయిమ్మగారు, గాడి చర్ల హరిశర్వాప్రసాదరావుగారు, కె. కోటిరెడ్డిగారు, బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు, సి.ఆర్. సాగ్రసారథి అయ్యంగార్ గారు, వామన్ నాయక్ గారు, వావిళ్ల శంకేశ్వరశాస్త్రిగారు, ఏ. రంగనాథమొదలాయ్ గారు, సామి శంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు, అటూరి సీతమ్మగారు, తూర్పుటి సత్యసమ్మగారు, బి. ముని స్వామినాయుడుగారు, చాటి శంకరరావుగారు, జాగర్ల మూడి శుష్కుస్వామిగారు, దోహదూరక కే. నాగేశ్వర రావుగారు.

కార్యదర్శి:- అయ్యంగరి వేంకటరమణయ్యగారు.

కార్యనిర్వాహక సంఘాధ్యక్షులు:- నడింపల్లి శం కట లక్ష్మీనరసింహారావుగారు.

సహాయ కార్యదర్శులు:- బులరామయ్యగారు, నరసింహ దేవర సత్యనారాయణగారు, పుణ్యమూర్తుల రాజశేఖరంగారు, నేత్రకెంటి యోగానందరావుగారు, వేముగంటి పాపాయమ్మగారు, డాక్టరు పి. గోవింద రాజులుగారు, మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారు, బులుసు శంకటసుబ్బారావుగారు, కొండ్ల సచ్చిదానంద రాజుగారు, శరణు రామస్వామిగారు, కైప సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు, మాదిపాటి హనుమంతరావుగారు, పప్పురి రామాచార్యులుగారు, శేతుమ్మళ్ల రాజగోపాలరావు గారు, సి. వి. రంగంపెట్టిగారు, చిట్ట నరసింహారావు గారు, తుర్లపాటి రాజేశ్వరమ్మగారు.

కార్యనిర్వాహక సంఘము

గంజాంజిల్లా:- జగ్గన్నాభూడి శుబంగగారు, పొ ట్నూరి స్వామిబాబుగారు, పుల్లెల శ్యామసుందరరావు గారు.

వికాఖపట్నం:- పురిపండా అప్పలస్వామిగారు, తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు, బుర్రా శేషగిరిరావుగారు.

తూర్పు గోదావరి:— పెండ్యాల వెంకట సుబ్బ హృదయశాస్త్రిగారు, కిళాంబి రాఘవాచార్యులుగారు, నాళం కృష్ణరావుగారు, కొత్తపల్లి పూర్ణరావుగారు.

పశ్చిమగోదావరి:—పోతాపర్తిగారు శ్రీ రామ రావుగారు, కలిదిండి గంగారాజుగారు, డాక్టరు పాల కోడేటి సత్యనారాయణశర్మగారు, డాక్టరు లేతలి సత్యనారాయణగారు.

కృష్ణ:—అరకపూడి రామశాస్త్రిగారు, సుడి పోటి రంగ నాయకమ్మగారు.

గుంటూరు:—మండేన వెంకటాచార్యుగారు, పంతురి నాగభూషణం గారు, వంగుపర్తి బిన్నారావుగారు,

కర్నూలు:—రాజా పెద్దసుబ్బారాయణుగారు, క. నరసింగరావుగారు, దేశపాండ్య సుబ్బారావుగారు, శేపూరి యల్లమందయ్యశ్రేష్ఠిగారు.

అనంతపురం:—యం. సన్నప్ప నాయుడుగారు, శీరిడి ఆంజనేయులుగారు.

కడప:—జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు, వేలాల రామ కృష్ణశాస్త్రిగారు, కొప్పరపు సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారు.

చిత్తూరు:—బూదూరు రామానుజులు రెడ్డిగారు, ఎమ్. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు.

నెల్లూరు:—శస్త్రి లక్ష్మణ శివారావుగారు తూములూరి శివరామయ్యగారు. యం. జి. రామ కృష్ణరావుగారు.

బళ్లారి:—టి. రాఘవాచార్యులుగారు.

మద్రాసు:—కిన్నెరి నరసింహారావుగారు, ఆర్. జనార్దనరావునాయుడుగారు.

నైజాము:—వార్నాశి సుబ్బారావుగారు, రాయ పోరలు సుబ్బారావుగారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామగ్రంథాలయ సేవాకాళి సర్వరమిట.

తీర్మానము:—1. గ్రామ గ్రంథాలయ సేవా వ్యాపనమునకు సంబంధించిన విషయములను గూర్చి ప్రత్యేకపరిశ్రమ చేయుటకుగాను ఈ సంఘమునకు కాళిగా గ్రామగ్రంథాలయ సేవాకాళిని ఏర్పాటు చేయడమైనది.

2. ఈకాళిను అధికారత్ర గ్రామగ్రంథాలయ సేవా సంఘమునకును దానియొక్క మద్రాసురాజ ధానికాళి కును ఉపకాళిగా పేర్కొనుటకు తీర్మానించుచు మైనది.

ఈసంఘమునకు సంక్రందివారిని ఉన్నతులుగా ఎన్ను కొనడ మైనది.

అధ్యక్షులు:—పద్మా రామస్వామిగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:—నరసింహ దేవర సత్యనారాయణ గారు, కామరాజు హనుమంతరావుగారు.

కార్యదర్శి:—అయ్యంక వెంకటరమణయ్యగారు.

సహాయకార్యదర్శిలు:—శనివారపు సుబ్బారావు గారు, కోపల్లె శివకామేశ్వరరావుగారు. పుణ్యమూర్తుల రాజశేఖరంగారు,

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయముల నిర్మాణకార్య క్రమ మును గూర్చి శీవలూరి పూర్ణవాంఛనారావుగారు వ్రాసిన ఉత్తరము చదవడి మైనది.

ఆంధ్రదేశములో నన్న జ్ఞాన గ్రంథాలయ సంఘము లన్నియు ఏమతము మంజులములనున్న గ్రంథాలయములను ఆవిభజిసి, గ్రంథాలయాధ్యక్షుల వృద్ధిని సాగించవలసిన దనియు, జ్ఞానసంఘములు లేని మంజులములను జ్ఞానసంఘములను వెంటనే సాపంచ వలసినదనియు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

శ్రీముఖనామ సంవత్సరమునకు ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయముల చరిత్రను తయారు చేయవలెనని తీర్మానించు చున్నారు.

గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధి చేయుటకు సేవక సంఘమును సాపంచుటకు తీర్మానించుచు మైనది. ఈ క్రందివారిని సేవకులుగా ఆంగీకరించుచు మైనది:—

గాడిచి హరిశ్చంద్రమరావుగారు, గౌరావర ల గొమకృష్ణశతాధానిగారు, కైప సుబ్బహృదయశర్మ గారు, యక్కల రామయ్యగారు, కొల్లా సుబ్బరాయ గుప్తగారు, వారణాసి వెంకటకృష్ణమూర్తిగారు, నేత్ర కంటి యోగానందరావుగారు, పుణ్యమూర్తుల రాజ శేఖరంగారు, బులుగు వెంకటసుబ్బారావుగారు, మొసల కంటి యమలరావుగారు, తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రి గారు, రాజా వత్సరాయి జగపతివర్మగారు. చట్టి నరసింహారావుగారు.

గ్రంథాలయముల ఆవశ్యకము

(ఆంధ్రప్రతిక సంపాదకీయము. 22-1-34)

దేశమునందలి ప్రజలకు విజ్ఞానాభివృద్ధి కలుగుటకు సహాయకము లగువానిలో గ్రంథాలయములు ముఖ్యముగా పేర్కొనబడదగిన వనువిషయ మిపుడు ప్రపంచము నందన్ని నాగరకదేశములలోను బాగుగా గ్రహింపబడినది. పాశ్చాత్యదేశములలో గ్రంథాలయాభివృద్ధికి ప్రజలను ప్రభుత్వమువారునుగూడ నత్యధికముగా తోడ్పడుచున్నారు. మన దేశములోగూడ గ్రంథాలయోద్యమమున కిపుడు చాలప్రాముఖ్య మొసగుచున్నది. మన దేశమునందు బహుదాసంస్థానమువారి విషయమున సర్వవిధముల ముందంజ కేసులు వున్నాయి. తక్కిన సంస్థానములవారుగూడ వీరిమానము ననుసరించుటకు నడవడమై యున్నది. కనీసము ప్రాథమిక విద్య న్యవహరించినవారి కెల్లరికిని గ్రంథాలయములకలనములమేలు కలుగగలను. అందులకు బాలురకును బాలికలకును ప్రాథమిక విద్య ఉచితముగాను నిర్దింధముగాను నేర్పబడుట ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. ప్రజలలోనుగూడ ప్రాథమిక పాఠశాలయను గ్రంథాలయమును విధిగా నుండవలెను. దేశభాషలో విద్య నేర్పించబడవలెను. అపుడు ప్రాథమికవిద్య న్యవహరించినవారు జ్ఞానాభివృద్ధిని బహుముఖము గ్రంథాలయముల బాగుగా నుపయోగించుటకు తగిన దేశభాష గ్రంథములు గ్రంథాలయములలో లభించుటకు తగిన యేర్పాటులు జరుగవలెను. ఈ గ్రంథములు వ్యావహారికభాషలో అనగా మామూలు వాడుకమాటలలో సులభమైనవి వ్రాయబడవలెను. కులవిద్యలు వృద్ధి విద్యలు చేతపనులు మున్నగువాటిని నేర్పుకొనగోరువారికి లభింపగల గ్రంథములుగూడ నుండవలెను. నిత్యమత రాజకీయ సాంఘిక విషయములకు సంబంధించినగ్రంథములు గూడ నుండవలెను. గ్రంథాలయములలో వారా ప్రక్రియలగూడ నుండవలెను. ఈ గ్రంథములను పత్రికలను ప్రజలు ఉచితముగా బడయగలుగుచుండవలెను. ప్రతిగ్రామమునందును గ్రంథాలయము ప్రజలకు కూడలి స్థానముగా నుండవలెను. స్త్రీలును పురుషులునుగూడ వీనిని పూర్తిగా నుపయోగించుకొనుటకు తగిన సౌకర్యము లుండవలెను. వీనిని ప్రజలు ఉపయోగించుటకు గట్టి ప్రచారము జరుగవలెను.

ప్రజల నధికముగా నాకర్షింపగల యేర్పాటులన్నియును జరుగవలెను. ఆంధ్రదేశమునందుగూడ గ్రంథాలయము లిపుడు హెచ్చుగా నేర్పడుచుండుట సం తోషపదము. కిటి కింకను ప్రజలతోడబడు హెచ్చుగా లభింపవలెను. భారతదేశమున గ్రంథాలయాభివృద్ధికి బహుదాసంస్థానము తరువాత ఆంధ్రదేశమే పేర్కొనబడగలియున్నదని నెలూరులో 18వ తేదీని జరిగిన ఆంధ్రభాలసదస్వతీనిలయ తృతీయ వారోత్సవ సంబంధమున గ్రంథాలయ ప్రదర్శన మను సాగ్రంభించుచు శ్రీయుత మాగజిరి బాపినిడు గారు నుడివరి. ఇది ఆంధ్రులు సంతసింపదగిన విషయమేగాని యీ ఆభివృద్ధి చాలదనుట నిశ్చయము. ప్రజల గ్రామమునను విద్యులయ కళాలయములతోసాటు విద్యులయములగూడ ముఖ్యముగా నుండవలెనను విషయమును ఎలవారును ముఖ్యముగా నిర్ణయించును. ఇపుడు కాకినాడలో శ్రీయుత వేమనపురానుదాసు పంతులు గారి ఆధ్వర్యమున ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సభ జరుగుచున్నది. ఈ సందర్భమున జరిగిన గ్రంథాలయ సేవక సభకు సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత నేట్రకంజి యోగానంద రావుగారు గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికి ప్రకాశవంతమైన శివీష్వర్తు కలదని నమ్ముటకు నూచినలు స్పష్టముగా కన్పించుచున్నవని నుడువుటలో సత్యమునే చెలడించిరి. ఆంధ్రదేశమున శ్రీమతాపురముమహారాజావారు ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్నారనుటకు వీరేర్పరిచిన ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్ ప్రజల నిదర్శనము. విద్యత్కవికేశవులును జయపురాధీశులును నగు శ్రీ విశ్వమ దేవవర్మ మహారాజాగారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు భూరివిరాళముల నొసగుచున్నారు. శ్రీ బొబ్బిలి మహారాజాగారు ప్రోఫెసరులుగా నుండి చాల సహాయపడుచున్నారు. స్వర్గీయులైన శ్రీ పోలవరం జమిందారుగారు తమ జీవితమునంతను భాషాసేవకే వినియోగించిరి. కవిపుంగవులగు శ్రీ తిరుపతికవి ప్రముఖులను ఆదరించిరి. వీరి పేరిటనే యిపుడు కాకినాడలో నొక గ్రంథాలయము నడుపబడుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందుగల మహారాజులు జమిందారులు భూస్వాములు ధనికులు మున్నగువారం

దరును గ్రంథాలయాభివృద్ధికి శక్తివంశన లేకుండు తో డృఢపఱెను. దేశమునం దంతటను ఉచితగ్రంథాలయము లను విసారముగా నెలకొల్పుటను ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ సంఘమువారు పూనుకొనిరి గాన ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘమువారు గూడ వారి సహాయమును బడయదగను. బెజవాడలో శ్రీయుత ఆయ్యంగి వెంకట రమణయ్యగారు సూరి వేంకట నరసింహశాస్త్రిగారు మున్నగువారు పెక్కువత్సరములనుండి గ్రంథాలయాభివృద్ధికి చాల శ్రద్ధ బూనియున్నారు. వీరు బెజవాడలో నేర్పరచిన రామమోహనగ్రంథాలయము వీరి సేవకు తార్కాణము. ఇటీవల ఏ గ్రంథాలయ సంఘమున విదాదలు కలుగుట చాల సంతోషకరము. కిగవదను గ్రహమున త్వరలోనే మరల నన్వేష్యము కలుగుగాక. ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయాభివృద్ధినిమి త్తము పనిచేయు

చున్నవారికి ఆంధ్రులందరును సర్వవిధముల తోడ్పడ గలరని నమ్మెదము. ఖద్దరును స్వదేశీవస్తువులను దేశీయు లధికముగా నుపయోగించుటకు ఖద్దరుస్వదేశీప్రదర్శనము తెలుల నవసరమే గ్రంథాలయములవలన కలుగునట్టి గొప్ప లాభమును ప్రజలు బాగుగా గ్రహింపగలుగుటకు గ్రంథాలయసభలును ప్రదర్శనములునుగూడ నటులేఅవ సరము. కొకినాడలో శ్రీయుతులు రామదాసుపంతులు, స్రకౌశరావుపంతులు, యాతగిరి లక్ష్మీవేంకటరమణగారు ను నల్లూరిలో దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్యపంతులు, మాగంటి బాపిడు, గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు గ్రంథాలయముల ప్రయోజనమునుగూర్చి తెలిసిన విషయ ములు ముఖ్యముగా గమనింపదగియున్నవి. ప్రజలలో గ్రంథాలయములం దాసక్తి పెరుగుచున్నదనుట కీసభ లును ప్రదర్శనములును ముఖ్య నికర్షనములు.

మ ద రా సు గ్రంథాలయముల బిల్లు.

(ఆంధ్రపత్రిక సంపాదకీయము (22-1-34)

సర్వజనోపయుక్తిము లగు గ్రంథాలయములను రాష్ట్రమునం దంతటను నెలకొల్పి సట్టిణములలోను గావ్యములలోను గ్రంథాలయముల నభివృద్ధి నొందించుట కీర్తిని ఉత్తేజింపబడె నని తెలుపబడిన. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము గ్రంథాలయాధికారి ఎస్. ఆర్. రంగనాథముగారు వెనుక జేసిన సూచనలపైననే ఆధార పడి ఈ బిల్లు నిర్వహింపబడినను రంగ నాథముగారి మాతృకలోని ముఖ్యవిషయము లింకాలో కనుపించుకుండుట విదిత మగుచు నేయున్నది. ఈలోపములను సూచించుచు భారతగ్రంథాలయసంఘాధ్యక్షుడు డా॥ వి. శివరాం గారిక నవరణనుగూడ నిటీవల చేసియుండిరి గాని అదిగూడ నంత లాభకారిని నుండియుండలేదు. సానిక గ్రంథాలయాధికారి తన పరిశీలనకొండ నున్న ప్రాంతములో గ్రంథాలయము లధికముగా నేర్పడుటకు సర్వ విధముల ప్రయత్నింపవలెను. గ్రంథాలయాధికారి సమకూర్చిన మొత్తములో సగము మొత్తమునకు తక్కువగానిధనమును సానిక ప్రభుత్వమువారు గ్రంథాలయాధికారి చేర్చిన మొత్తముతో కలుపుచుండవలె నని రంగనాథంగారు సూచించియుండిరి. ఈబిల్లులో నిట్టి యేర్పాటు లేవియును కనబడవు. ఇటుపైని కొత్తగా

గ్రంథాలయముల నేర్పరుచుటకును ఇటు దున్న గ్రంథాలయములకు ధనసహాయము చేయుటకును గౌరతనము వారికిగాని వా శివ్రుచమనట్టి సంఘములకుగాని యెట్ల బాధ్యతయును ఈబిల్లులో సూచింపబడి యుండలేదు. గౌరతనమువారును వా నేర్పరచిన సంఘములవారును ధనసహాయము చేయుట కీబిల్లులో నెట్టి బాధ్యతయును సూచింపకుండుటయే గాక “గ్రంథాలయములలో గ్రంథములను పరిశీలించుటకును గ్రంథాలయములకు వచ్చుచుండువారిని పరిశీలించుటకును సానిక గ్రంథాలయాధికారి ఉపనిబంధనలను చేయుటకు గీనిలో నవకాళ మేర్పరుపబడెను. తమ అధ్యక్షులొపన్యాసమున శ్రీయుత రామదాసు పంతులుగారు సూచించినట్లు పైకి నిది చాల నిరపాయకరముగా కనబడుచున్నను, ఈ ఆధికారము గలవారిట్టి ఆధికారమును దుర్వినియోగము చేయుట తెన్నియో అవకాశములు కలవని దేశీయులు గ్రహింపజాలకపోరు. అట్టి ఆధికారులు రాజకీయ వాఙ్మయమును మాత్రమేగాక జాతీయ వాఙ్మయమును గూడ పూరిగా నిష్పేధింపగలుగుదురు. ఖద్దరును ప్రోత్సహించుట, అటావాడంబడికను నిరసించుట మున్నగు విషయములకు సంబంధించిన గ్రంథముల కపుడు గ్రంథా

అయితే తా వుండదు. గాంధీజీలను ఖద్దరు దుస్తులను ధరించినవారు గ్రంథాలయములకు రాగూడదని నిబంధనలను జేయుట వీరికి సులభమగును. ఇప్పుడు గూడ గ్రామములలోని గ్రంథాలయములను గూర్చి మండలవిద్యాకాళాధికారుల కెట్టి అధికారము గలదో అట్టి అధికారము పోలీసుసర్కిలు ఇంక స్పెక్టరులకును వారి తాబేదారులకును గూడ కలదని రామదాసు పంతులుగారు తెలిపియున్నారు. ఇది ముఖ్యముగా గమనింపదగిన విషయము. ఈ నిబంధనల నెల్లంఘించిన వారికి శిక్ష చేయుటకు గూడ ఏ బిల్లో నవకాశము కలదు. ఇప్పుడు మ్యూనిసిపాలిటీలు తాలూకాలోగలు గ్రామపంచాయతీలు మున్నగు స్థానిక సంస్థలు గ్రంథాలయముల నెర్పరచి పోషించుట కధికారిమును కలిగియున్నవి. ఈ స్థానిక సంఘములపైని స్థానిక సంఘముల ఇంస్పెక్టరుకును స్థానిక ప్రభుత్వకాళామంత్రికిని అధికారము కలదు. అట్టిహో నింతకంటే మెచ్చు అధికారమును కోరుటకు మా కెట్టి అవసరమును కనబడదు. ఈ విల్లు ప్రకారము రాష్ట్రీయ సంఘము స్థానిక సంఘములు ప్రాంతీయ సంఘములు సంయుక్త సంఘములు మున్నగున జెన్నియో యేర్పడగలవు. దీనిని బట్టి చూచినచో రామదాసుగారు తెలిపినట్లు గ్రంథాలయముల సంఖ్యకంటే పరిశీలక సంఘముల సంఖ్యయే అధికమగు నట్లు కనబడుచున్నది. కొత్తగా గ్రంథాలయముల దొర్తెక్కురును గ్రంథాలయ కాళాయును ఏర్పరపబడు నేడెల స్థానిక సంఘముల కెట్టి అవకాశమును లేకుండ పో

వచ్చును. ఈ కాళాయొక్కయు ఉద్యోగులయొక్కయు వ్యయమునకు క్రొత్తపన్నుగూడ విధింపబడును. ఇదివరకే పన్నులచే క్రుంగిపోవున్న ప్రజలపై మరియొక క్రొత్త పన్నును విధించుట దుర్భరమే యగును. స్ట్రారంభవిద్యను ఉచితముగ నిర్వహించు గను వ్యాపింపజేయవలెనని ప్రజలు కోరుచుండ, గ్రామములోనివీధి సాదలకు జ్ఞానాభివృద్ధికి సహాయకములగు గ్రంథాలయముల విషయమున పన్ను విధింపవలెనని నూచించుట చాల అశ్చర్యకరము. దేశమునందలి ప్రజలలో 100 కి 10 మందియైనను అక్షర జ్ఞానము కలవారు లేరని స్పష్టమగుచుండ, నిపుడు కొత్తగా దీనిని గూర్చి విచారణ చేయవలె ననుట మిక్కిలి అసమంజసమును వ్యయమాలము నని చెప్పుక తప్పదు; కాన దీనిని గూర్చి కాకినాడలో జరుగుచున్న 16 వ అంధ్ర గ్రంథాలయ సభలో సభవారు తమ అసమ్మతిని స్పష్టముగా తెలిపియుంటే గాక లాభ కరములగు నూచనలను చేయుట ప్రధాన కర వ్యమై యున్నది. దేశమున ఉచితపాఠశాల విద్యా కాలమును ఉచితగ్రంథాలయములను నేలకొలిదిగా నేర్పడవలెను. దేశమునందు విద్య సార్వత్రికము కావలెను. ప్రజలకు రాజకీయపరిజ్ఞానము కలుగవలెను. మూఢవిశ్వాసములను అజ్ఞానమును తొలగవలెను. స్వరాజ్యమును శీఘ్రముగా లభించుట కిది అవశ్యక ర వ్యము గావున నిందులకు నిరోధకములగు బిల్లులను, ఏర్పాటులను జేయుట ఏకగ్రీవముగా ఖండించక తప్పదను విషయమును గుర్తింతురుగాక.

భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘాభివృద్ధి

1988 - 84 నం. నివేదిక.

భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘము ది 12-8-88 న ఉండిగ్రామములో అంధ్రదేశగ్రంథాలయసంఘకార్యదర్శియు గుప్తానీధిగ్రంథాలయ సేవారత్నరులునైన శ్రీయుత అయ్యంగి శంకటరమణయ్య పంతులుగారి అధ్యక్షతన జరిగిన ప్రథమ భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయమహాసభలో స్థాపింపబడినది.

అమహాసభలో ఎన్నుకోబడిన 18 గురు సభ్యులుగాక మరి ఇద్దరు ఈ సంఘములో చేర్చుకొనబడిరి. ఈ సంవత్సరములో 8 కార్యనిర్వాహక సభలును, 2 ఉపసంఘసభలును, 46 ప్రచారకసభలును జరుపబడినవి. తాలూకాలోని పూర్వపు గ్రంథాలయములు 87.టిలోను 18 గ్రంథాలయములుమాత్రమే పుస్తకము పనిచేయు

చున్నవి. ఇందులో ఈ దిగువ 10 గ్రంథాలయములును ఈ సంవత్సరములో పునరుద్ధరింపబడినవి.

1. శ్రీ ఆంధ్రవాల్మీకి: వావిలికొలను సుబ్బారాయ గ్రంథాలయము, వేండ్ల.
2. శ్రీ పరపతిసంఘ గ్రంథాలయము } యండి
3. శ్రీ సహకారసంఘ గ్రంథాలయము } గండి.
4. శ్రీ సీతారామాంజనేయ గ్రంథాలయము, పెద పుల్లెరు.
5. శ్రీ మోతీలాల్ పుస్తక భాండాగారము, కొడి తివాడ.
6. శ్రీ వేణుగోపాల పుస్తక భాండాగారము, అండిలూరు.
7. శ్రీ కృష్ణదేవరాయ పుస్తక భాండాగారము, చెరుకుమిలి.
8. శ్రీ బ్రహ్మనందదాయిని పుస్తక భాండాగారము, విన్నకోడేరు.
9. శ్రీ యువజనానందగ్రంథాలయము, చిలుకూరు.
10. శ్రీ రానడే గ్రంథాలయము, పాలకోడేరు. ఇవిగాక ఈ దిగువ నుదాహరింపబడిన గ్రంథాలయములు ఈ తాలూకాలోని ఆయా గ్రామములందు నూతనముగ సాపించబడినవి.
1. శ్రీ కృష్ణ గ్రంథాలయము, మహాదేవపట్నం.
2. శ్రీ పద్మనాభ స్వామి గ్రంథాలయము, పెదఅమరం.
3. శ్రీ కారదా గ్రంథాలయము, వాండ్ల.
4. శ్రీ నూర్పరాజు గ్రంథాలయము, తోలేరు తివారు, నూర్పరాజుపేట.
5. శ్రీ గణపతి గ్రంథాలయము, వేంపాడు.
6. శ్రీ పటేలు గ్రంథాలయము, భీమవరం.
7. శ్రీ ముబ్బరాయ స్మారక గ్రంథాలయము, పెన్నాడ అగ్రహారం.
8. శ్రీ రంగేశ్వరానంద గ్రంథాలయము, చిన అమరం.
9. శ్రీ అరుంధతీగ్రంథాలయము, చెన్నురంగనిపాలెం.
10. శ్రీ సీతారామాంజనేయ గ్రంథాలయము, చెరుకువాడ.

ఈ గ్రంథాలయ సంఘాధ్యక్షులును, దేశసేవాపరులును, ప. గోదావరిజిల్లా గ్రంథాలయ సంఘాధ్యక్షులును అగు శ్రీయుత భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, వ్యయప్రయాసలకు ఓర్చి ఈ వృద్ధాప్యములో తాము

చూపిన దీక్షకును, చేసిన గ్రంథాలయసేవకును, ఈ తాలూకా ప్రజలపక్షమున ఆ నేటి వందనశతంబులు అర్పించుచున్నాడను. వారిప్రయాణపు ఖర్చుల కైవసు ఈ సంఘము సహాయము చేయలేదని మనవి చేయుటకు చింతించుచున్నాడను. వీరు జైలైన గ్రామమే తిరిగి వెళ్ళవలసి వచ్చుచుండుటచేతను, కొన్ని గ్రామములయందు ఉత్సాహముగాని, సహాయము చేయుటకు పూనిన యువకులు గాని లేనందున పూర్వపు గ్రంథాలయములన్నియు పునరుద్ధరించుటకు తగిన అవకాశము కలుగలేదు.

ఈ తాలూకాయందు గ్రంథాలయ ప్రచారము సుమారు 40 సం॥రముల క్రితమే ప్రారంభింపబడినది. కాని రానురాను ప్రచారము లేకపోవుటచేతను యువకులం దుత్సాహము సన్నగిలుటచేతను పూర్వము సాపింపబడిన పెక్కు గ్రంథాలయములను పునరుద్ధరింపవలసి యున్నది. గ్రంథాలయములు లేని గ్రామములందు నూతనముగ గ్రంథాలయములను సాపించవలెను. గ్రామములయందు, విద్యా, ఆర్థిక, భౌతిక, సాంఘిక, మత, రాజకీయాభివృద్ధి కలుగ జేయవలెను, ఇట్టి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి గ్రంథాలయములే పునాదులు.

ఈ సంఘము గ్రంథాలయముల సాపించి పునరుద్ధరించి కొన్ని గ్రంథములను వాటికి సమకూర్చుటయే కాక, ఆ గ్రంథములను గ్రామస్థులచే చదివించియు, జ్ఞానులచే నుపన్యాసము లిప్పించియు, మాజికులాంతరు మొదలగు సాధనములచే జ్ఞానాభివృద్ధి కలుగజేసియు, నవీనపద్ధతుల వ్యవసాయముచేయుట, దేశమునందలి వివిధప్రాంతములందలి ధర్మ రలును కనుగొని జైడి చేయుట—ఇవి యవి యననేల? గ్రామస్థులలో, శ్రీ పురుషజాతీమతవిభేదములేక సౌఖ్యసంపన్నులుగా నుండుటకు తగు నుపాయము లరయుచు ప్రబోధించుచుండవలసియున్నది. కాన దేశసేవాతత్పరులును, కార్యదీక్ష కలిగిన త్యాగశీలరును ప్రతిగ్రామమునందును ఏ కొలదిమందైనను ఈ సంఘమునకు సహాయముచేసినగాని పైన వివరించిన విషయములన్నింటియందు కృషిసల్పుట దుస్సాధ్యము. కనుక తాలూకా ప్రజలందరు ఈ తాలూకా గ్రంథాలయసంఘమునకు యథాశక్తి సహాయముచేసి తాలూకాయందలి ప్రజలు అన్నివిధముల అభివృద్ధి చెందగలందులకు చేయు ప్రయత్నములను గుఱలపరచగలందులకు కొరుచున్నాడను.

పాలకోడేటి సత్యనారాయణశర్మ,
కార్యదర్శి.

భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయ మహాసభ.

ప. గోదావరిజిల్లా భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయ మహాసభ ది 11-2-84 ఆదివారము మధ్యాహ్నము కుముదవల్లి గ్రామములో సరారు దండు నారాయణ రాజుగారి ఆధ్యక్షతను జరుపబడెను. సాగి తెంకట నరసింహరాజుగారు ఆహ్వానించుచు నందరకు స్వాగత మును పల్కిరి. శ్రీయుత కామరాజు హనుమంతరావు గారు మహాసభను ప్రారంభించుచు జ్ఞానమును గురించియు, ఆ జ్ఞానము లభించు మార్గములను గురించియు అందు గ్రంథాలయములు చేయు సేవను గురించియు విపులముగా చెప్పిరి.

ఆధ్యక్షులగు సరారు దండు నారాయణరాజుగారు విద్యనుగురించియు ప్రస్తుత భారతదేశమందలి విద్యా హీనతను గురించియు, గ్రంథాలయములు విద్యాభివృద్ధికే చేయు సేవను గురించియు, మదరాసు కాసన సభి యొడుటనున్న గ్రంథాలయ చట్టమును గురించి అంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభాధ్యక్షులొపన్యాసములో శ్రీయుత వేమవరపు రామదాసు పంతులు గారు చేసిన ఖండవతో తాను పూర్తిగా నేకీభవించుచున్నాననియు, ఈ చట్టము గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికే లోడ్డునుట్టిదిగా గన్పట్టుట లేదనియు ప్రస్తుతము భారతదేశములో నున్న దుర్భర అరికడు సీతీలో పండిన పంట పన్నులకే చాలని ఈ రోజులలో నీలను క్రొత్త పన్నులను వేయు చట్టమును చేయబూనుట క్రూరత్వమనియు చెప్పిరి.

తరువాత డాక్టరు శేతలి సత్యనారాయణగారు గ్రంథాలయ పరిపాలన గురించియు, గ్రంథాలయముల అవశ్యకతను గురించియు, ముదుగంటి జగన్నాథశ్రీ గారును, 'నేటి కవసరమును విద్యను' గురించి కొవ్వలి గోపాలరావుగారును, 'ప్రజాసేవను' గురించి చంకల్యల చిక్కిపంతులుగారు 'గ్రామోదరణమును' గురించి కలిడిండి నరసింహరాజుగారును, 'అస్పృశ్యతను' గురించి రాయసం తెంకటశివుడుగారును శ్రీవిద్యగురించి కొటమ రి కన కమ్మగారు నుపన్యసించిరి. అనంతరము ఈ దిగువ తీర్మానములు చేయబడినవి.

తీర్మానములు

1. అఖండత్యాగశీలురును, దేశసేవా తత్పరులును, భారతజాతీయనాయకులును అగు శ్రీయుత విఠలభాయి పటేలు, జేనుగుపాగారును శ్రీయుత పొన్నపల్లి వీరరాఘవ సోమయాజులుగారును, అంధ్రదేశమున అంధ్రవాఙ్మయాభివృద్ధిగావించి అంధ్రపత్రిక సంపాదకులుగాయున్న శ్రీయుత చల్లా శేషగిరిరావుగారును, బరంపురం నివాసులగు సుప్రసిద్ధ అంధ్రులును అయిన శ్రీయుత ఉన్నవ రామలింగం పంతులుగారును, హిందూ పత్రికాధిపతియగు శ్రీయుత రంగస్వామి ఆయ్యంగార్ల నిర్వాణమునకు ఈ సభివారు చింతించుచు వారి ఆత్మకు కాంతి యొసంగుగాక! యని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

2. కార్యదర్శిగారు క్రిందటి సంవత్సరము చేసిన పనినిగురించి చెప్పిన నివేదిక నామోదించడమైనది.

3. శ్రీ బహీరు ఆచార్యుడుగారిచే మద్రాసు కాసన నిర్వాణసభయందు ప్రవేశపెట్టబడిన మద్రాసు గ్రంథాలయ చట్టము (Bill No XI of 1933) ఈ రాజధానియందు ప్రాముఖ్యముగు వివిధదేశభాషలయొక్క వికాసమునకు దోహద మిచ్చునదిగా గన్పట్టుటలేదనియు, ప్రస్తుత దేశపరిస్థితులయందు అభివృద్ధి భంగకరముగ నున్నదనియు, నూతన పన్నులను వేయునట్టి ఎట్టి చట్టముగాని దేశమున అవరించియున్న ప్రస్తుత దుర్భర అరికడుసీతీయందు ప్రవేశపెట్టట భావ్యముకాదనియు, ఈ సభివారు తీర్మానించుచు ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించుచున్నారు.

4. మద్రాసు గ్రంథాలయచట్టమును విచారించుటకు చట్టనిర్మాణసభకు, ఉపసంఘమునకు సభ్యులగు ప్రభుత్వమువారికిరవున కాన్త్రజ్ఞానవేత్త (Technical Expert) గ నియమింపబడిన మద్రాసు గ్రంథాలయసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ కే. వి. కృష్ణస్వామి ఆయ్యరుగారికి గ్రంథాలయ పాలన అనుభవజ్ఞానముగాని, పరిటూరి గ్రంథాలయలమునుగూర్చిన అనుభవము గాని

బాటిగా లేదని ఈ సభవారు విషయపూర్వకముగ విన్నవించుచు, వారి అభిప్రాయములను ఆధారములుగా తీసికొనరాదని మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని, మద్రాసు శాసన సభవారిని ఈ సభవారు విషయపూర్వకముగ కోరుచున్నారు.

5. గ్రామము నందలి విద్యావ్యాప్తికి ప్రాథమిక పాఠశాలలకంటె, గ్రంథాలయములకూడే తోడ్పడును. కాన, జిల్లా బోర్డువారు గ్రామ గ్రంథాలయములకు విరివిగా నిరాశముల నిచ్చియు, గ్రంథాలయములు లేని గ్రామములయందు గ్రంథాలయములను నెలకొల్పియు గ్రంథాలయాభివృద్ధి కలుగజేయగలందులకు ఈ సభవారు జిల్లాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

6. గ్రామములలో నుండు సహకార సంఘములయందు నేర్పడు సామదాయకనిధి నింతయు ఆయా గ్రామముల యందలి గ్రంథాలయముల కిచ్చి విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడగలందులకు తాలూకాలోని సహకార సంఘములను ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

7. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి ముద్రాగంటలతో కొను పుస్తకములకు విద్యాశాఖాధికారుల అనుమతి అవసరమనుట అన్యాయమని ఈ సభవారు నిరయించుచు, అట్టి అనుమతి లేకుండనే బహిష్కరింపబడని పుస్తకములనే గ్రంథాలయ సంఘమువారు కొనుటకు అధికార మిచ్చుచు ఉత్తరువును జారీచేయించగలందులకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు, అట్టి బహిష్కరణ పుస్తకముల పట్టిని అన్ని గ్రంథాలయములకు ఉచితముగా పంపగలందులకు ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని వేడుచున్నారు.

8. ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయ సంఘము రిజిస్ట్రీ ఆయి పదిగాన, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయ సంఘశాఖలను తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘములకు దానియందు చేరిన (affiliate) గ్రామ గ్రంథాలయములకుగాని వేరేరిజిస్ట్రీ అవసరము లేకయే వరుసగా రిజిస్ట్రీ సంఘములుగను, రిజిస్ట్రీ గ్రంథాలయములుగను పరిగణించుచు ఉత్తరువును జారీచేయించగలందులకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

9. కార్యనిర్వాహక వర్గముచే తయారుకొబడిన మాదిరి నిబంధనలు ఆమోదించుచు వాటిని తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘమునకును, గ్రామగ్రంథాలయ సంఘములకును అనుకూలపరచగలందులకు తీర్మానించుచు వాటిని అచ్చువేయించి తాలూకాగ్రంథాలయములో చేరు గ్రంథాలయము లన్నిటిని ఇచ్చుటకు తీర్మానించడ మయినది.

10. ఈ దిగువవారిని కార్యనిర్వాహక గ్రంథాలయాల బోర్డు సంవత్సరమునకు ఎన్నుకొనడ మయినది.

1 భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, భువనగిరి
2 మదుండి లక్ష్మీనరసింహంగారు, పెడతమరం
3 పాలకోడేటి సత్యనారాయణ శర్మగారు, భీమవరం
4 వేగేశ్వరి నూర్పూరాజుగారు, పాండువ్వ.
5 కొత్తపల్లి వెంకటపతిరాజుగారు, పాలకోడేరు
6 తటవర్తి శృష్టిమూర్తిగారు, భీమవరం.
7 సాగి వెంకట్రామయ్యగారు, చినఅమరం.
8 గంధం రామారావుగారు, ఉప్పలూరు.
9 గొడవ రి సూర్యనారాయణగారు, అండలూరు.
10 చంగల్వల చిట్టిపంతులుగారు, రాయమచూరు.
11 శ్రీపాద కిగవన్నారాయణగారు, భీమవరం.
12 ధమిడిపాటి సూర్యనారాయణగారు, 18 జంపన రామయ్యగారు, అయిభీమవరం.
14 ప్రిగుల సాగరంగంగారు, చినరంగనిపాలెం.
15 జాపూడి కేశవరావుగారు, భీమవరం.
ఇంక నితరులను చేర్చుకొనుటకును అధికారమివ్వడమయినది.

11. ఈ దిగువ వారిని ఆయా హోదాదారులుగ ఎన్నుకొనడ మయినది.

భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, అధ్యక్షులు.

జాపూడి కేశవరావుగారు, ఉపాధ్యక్షులు.

మదుండి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు,

పాలకోడేటి సత్యనారాయణ శర్మగారు,

సంయుక్త కార్యదర్శులు.

12. 1984-85 సంవత్సరము తాలూకాగ్రంథాలయసభకు శ్రీ గంగేశ్వరనాంద గ్రంథాలయ సంఘమువారి ఆహ్వానమున అంగీకరించడ మయినది.

పిల్లల గ్రంథాలయము.

అమెరికా దేశమందు “క్యూరీఫారము” అనునది ఒక చిన్న పత్రము. ఆ గ్రామమునకు చుట్టుప్రక్కల ఆనేక మైళ్ళలోపున గ్రంథాలయ మెదియును లేదు. అందుచేత ఆ గ్రామమందున్న పిల్లలు తీరిక సమయము లందు విశ్రామమును పొందవలెననిన, తమకు తోచిన పాఠరకపు అటలైన అడుగొన వలెను. లేదా, దగరనున్న పట్టమనందున్న సినిమా కనా వోవలెను. ఆ గ్రామమందున్న పిల్లలలో చాలమంది పాలములలో వ్యవసాయము చేసికొనుచుండు రైతు బిడ్డలు - వారిందరు జ్ఞానము పాఠశాల ను కలగని తెలివితేటలు గలిగిన పిల్లలు.

ఆ గ్రామమందు పూర్వకాల మెప్పుడో కోడిపిల్లల కొఱకు రాత్రి కట్టినట్టి అంద మైన చిన్న ఇల్లాకట్టి గలదు. ఈ మధ్యకాలమందు దా యిట్లు పటములు వ్రాసి కొనుటకు ఉపయోగించుచుండిరి. ఇప్పుడు ఆచట అపని యును జరుగుటలేదు. అందుచేత ఆ యింటిని, గ్రామ గ్రంథాలయముగ మార్చిన బాగుండునని తలంచిరి.

తెంటనే ఒక బల్ల, కొన్ని కుర్చీలు, కిటికీలకు తెలు బట్టలు సంపాదించబడినవి. ఆ ఇంటియందున్న ఆలమరలు - మూలలు - సందులు - గొండులు - ఎండల నాకర వంతములగు గ్రంథములతోను పటములతోడను అటలతోడను నింపివేయబడినవి. అందుచేసిన యేర్పాటు అన్నియు పిల్లలను ఆకర్షించునవిగను, వారి శృంగార సంతృప్తి పరచునవిగను ఉన్నవి.

ప్రారంభోత్సవమునకు ఆ గ్రామమందలి పిల్లలందరును ఆహ్వానింపబడిరి. ప్రథమమున ఒక గంటనేపు పిల్లలకు కథలు చెప్పిరి. తర్వాత అటలు - తుదకు ఫలహారములు. అప్పుడు గ్రంథాలయముయొక్క అభిప్రాయములు అందరికిని విప్పిచెప్పబడినవి. తుదకు పిల్లలందరును తలకొక పుస్తకమును దీసికొని సంతోషముతో ఇంటికి బోయిరి.

ఆ గ్రంథాలయమందు ఏపిల్లలైన సభ్యులు కాదలం వివరములేదు. సభికుల పట్టికయందు సంతకము చేసిన జాలును. వానికి ప్రథమమున గ్రంథాలయముయొక్క నిర్మాణము విప్పిచెప్పబడును. ఆపటి గ్రంథము లన్నియు విషయములనుబట్టి వర్గీకరణము చేయబడినవి. ప్రతి గ్రంథమునందును ఒక కార్డును చీటియును గలవు. వాని మీద, ఆ గ్రంథమును యిది ఎన్నిదినములలో వాపకు

జేయవలసి యుండునో నూచింపబడియుండును. పిల్లలు గ్రంథమును తీసికొనిపోవునప్పుడు పెద్దవా రెవ్వరును తనిఖీ చేయుటలేదు. వారు గ్రంథములను ఎరువు తీసికొని పోవునప్పుడు “కాగు” మీద సంతకముచేసి, అది పెట్టుటకై నియమితమైన చిన్న డ్రాయరునందు దాని నుంచెదరు. ఆ డ్రాయరుబలప్రక్కనే తారీఖులను చెలుపు “క్యూలండరు” వేలాడగట్టబడి యుండును. పుస్తకమును యిది ఇవ్వవలసిన తారీఖును అందు జూచుకొని, ఆ తారీఖును వ్రాయవలసినచోట పిల్లలే వ్రాయుదురు. ఇది యంతయును ఏ తనిఖీయును లేకుండునే జరిగిపోవుచుండును. ఆయినప్పటికిని పుస్తకములు ఎరువుతీసికొనువారిచేరు వ్రాయునప్పుడుగాని, యిది గ్రంథమును ఇవ్వవలసిన తారీఖును నమోదుచేయటయందుగాని పొరబాటులు ఎంతమాత్రమును జరిగి యుండలేదు. పుస్తకములు ఏమియు పోవుటగూడ జరిగి యుండలేదు.

గ్రంథాలయమునకు వచ్చి అదివరకు తీసికొనిపోయిన గ్రంథములను వాపముచేసి యిది కొత్త గ్రంథములను తీసికొనిపోని దిన మేదియు ఎండకాలమునందు లేనే లేదని చెప్పిన నతిశయోక్తి ఎంతమాత్రమును గాదు. కొందరు పిల్లలు గ్రంథాలయమునకు వచ్చుటకుగాను రెండు మూడు మైళ్ళదూరమును - అంతకంటె నెక్కువయునుగూడ నడువవలసియుండును. చివలలగు అయిదు లేక ఆరు సంతర్భరములు వయస్సు గలిగిన పసికూనలు కూడ తమ సోదరులతోగాని, సోదరీమణులతోగాని గ్రంథాలయమునకు వచ్చి బొమ్మలపుస్తకములను అరలు వారిల బుచ్చికనులను ఆకర్షింపజేయగా, వానిని చూచి చూచి, తుదకొక పుస్తకమును తీసికొని తమచంకల యందు గట్టిగా అదిమిపెట్టికొని ఇంటికి పోవుచుండురు. కొందరు పిల్లలు బిడియముగిల్లియుండురు; మరికొందరు మోటుదేరి యుండురు. అట్టి పొరుగుగాడ ఈ గ్రంథాలయమునకు వచ్చి గ్రంథములను దీసికొని పోవుచుండుట అశ్చర్యకరమైనట్టియు, ముదావనమైనట్టియు విషయము.

ఒకదినమున ఆ గ్రంథాలయమునకు ఒక చిన్న పిల్ల వచ్చి “మా అన్నయ్యకు ఒక పుస్తకము ఇవ్వరా” అని అడిగినది. ఆ అన్నయ్యయొక్క వయస్సునుబట్టి, తగిన పుస్తకమును ఏర్పి ఇచ్చుటకుగాను అతని వయస్సెంతో అని అడిగిరి. దాని కా పిల్ల ఇట్లుచెప్పినది. “మా అన్న

య్య చాల పెద్దవాడు; ముమారు ఇరవై సంవత్సరము లుండును.” అతనికి అనువుగ నుండునట్టి గ్రంథము ఇయ్య బడినది. వారము దినములు కాగానే ఆ పెద్దన్నయ్య చెల్లెలు వచ్చి, తీసికొనిపోయిన పుస్తకమును వాపను ఇచ్చి, తన అన్నయ్య పుస్తకము బాగుగా నున్నదని చెప్పినాడనియు తిరిగి ఇంకొక పుస్తకమును తీసికొని రమ్మన్నాడనియు చెప్పి, ఇంకొక పుస్తకమును తీసికొని వెళ్ళినది.

ఈ గ్రంథాలయము కొన్ని వందల పుస్తకములతో మాత్రము ప్రారంభింపబడినది. ఆ సంఖ్య దినదిన ప్రవ

ర్ధమాన మగుచున్నది. ఈ యుద్వమమును విన్న స్నేహితు లందరును, అనేక గ్రంథములను పంపి తోడ్పడిరి. “ఫిలడెల్ఫియా” యందు ఒక ప్ర్యువేటు పాఠశాలయందలి విద్యార్థులు చాల గ్రంథముల నిచ్చిరి.

శిశుకాలమందు పిల్లలు బడిచదువులతో మునిగియుండురు; అందుచేత వాకాలమున పిల్లలు గ్రంథాలయము నకు విశేషముగా రారు. వేసవికాలపు సెలవుదినములందు ఈ గ్రంథాలయము ఎడతెరిపిలేకుండ ఉపయోగింపబడుచున్నది. ఆ గ్రామమందలి పిల్లల జీవితమునందు ఈ గ్రంథాలయము అద్భుతమగు మార్పు గలిగించుచున్నది.

గ్రామ గ్రంథాలయము.

“వర్జినియా” దేశమందు “బాస్ ఎయిర్” అను చిన్న గ్రామమందు పదునారు సంవత్సరములనుండి ఆ గ్రామమునందలి దేవాలయము (Church) నందు పూజారిగా నున్న “హెజనా” అను పరోపకారపాఠీ యుని కార్యదీక్షివలన 1901 వ సంవత్సరమందు సార్వజనిక గ్రంథాలయము ఒకటి స్థాపింపబడినది; ఆ గ్రంథాలయమునకు ఆయనయే ప్రధానాధ్యక్షుడుగా నుండెను. 1902 వ సంవత్సరమునం దాయన చనిపోగా ఆయన జ్ఞాపకార్థ మా గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమునకుట్టి 1908 వ సంవత్సరమున ప్రారంభోత్సవమును జేసిరి. ప్రారంభోత్సవమునకు వచ్చినవారందరును ఒక్కొక్క పుస్తకమును దానము జేసిరి.

గ్రంథాలయమునకు పుస్తకములను కొనుటకు నిల్వ సామ్యమియులేదు. అందుచేత అప్పుడప్పుడు అనేక వేడుకలను ఏర్పాటు జేసి, గ్రంథాలయాధికారులు సామ్యమును సంపాదించుచుండురు. గ్రంథాలయమునకు సీరమైన ఆదా సభ్యత్వపు చందామాత్రమేను. సభ్యుల చందా సంవత్సరమునకు ఒక డాలరు (రు. 2-8-0 లు) అట్టిచందా నిచ్చు సభ్యులు 27 గురు మాత్రము కలరు. వీరివలన సంవత్సరమునకు 27 డాలరు (రు. 67-8-0 లు) మాత్రము వసూలగును. ఈ సామ్యులలో నుండియే, పత్రికలు తెప్పించుటకు చందాలు, వంటచెరకు (ఆ దేశము నందు చలి విసారముగా నుండుటచే ప్రతి యింటియందు వెచ్చగా నుండుటకె ఎలప్పుడు నిప్పు రాజుచునేయుం

డును). డొడ్డుటకు, మరచుటకుచేయుటకు కావలసిన సామ్యు ఖర్చుపెట్టవలసియుండును. అందుచేత కొంత పుస్తకములు కొనుటకు సామ్యమియు అందుండి మిగులదు.

ఆ గ్రామమును లందరికిని పుస్తకములు ప్రతి మంగళ వారమునాడు సాయంకాలము నాలుగుగంటలు మొదలు ఆయిదు గంటలవరకు ఇచ్చెదరు. ఆ పుస్తకములను తిరిగి మరుచటి మంగళ వారమునందు వాపను జేయవలయును. అటు వాపను జేయనివారు తిరిగి ఆ గ్రంథమునే ఎరువు పీసికొనవలెను. వాపను జేయకును, తిరిగి ఎరువుతీసికొనకును ఉండువారు జాల్సానా ఇయ్యవలసియుండును. తిరిగవలయును అంటే ఆ గ్రామములు గ్రంథాలయ మందే చేరియుండెదరు. గ్రామమును లందరికి గ్రంథాలయము సామ్యదాయక ప్రదేశముగ నేర్పడినది. మంగళ వారమునాడుమాత్రము గ్రంథాలయమునకు వచ్చువారందరికి “లేయాకుసిరు” అల్పహారములను సవ్యు చేయబడును. పశ్యము 1 కి అయిదుసెంటలు (డాలరుకు 100 సెంటలు - డాలరుకు రు. 2-8-0 లు) ఖరీదు. ఆనాడు గ్రంథాలయమునకు చాలమంది వచ్చెదరు. జౌదార్య వంతులగు అనేకమంది గ్రంథక రలును, ప్రకాశకులును తమ గ్రంథములను గ్రంథాలయమునకు దయతో జొసరిరి. గ్రంథాలయమందు 8,500 గ్రంథములు గలవు.

గ్రంథభాండాగారియగు “ఫాంచెస్ విథర్స్” అను నామె 1906 సంవత్సరమునుండియు గ్రంథాలయమునకు ఉచిత సేవను జేయుచున్నారు.

క్రీశేషులైన బెల్లం రామదాసునాయుడుగారి స్వీయ చరిత్ర.

జననము:—

వీరు సెకందరాబాదు అను ప్రాంతము ఇలాకాలో జన్మించి, కొచ్చి, కొల్లడం, తిరుచనాపల్లి, చెన్నపట్నం మొదలగు ప్రదేశములలో పెరిగి బెంగళూరు చేరినది. వీరి తండ్రియగు నారాయణస్వామిగారు బ్రిటిష్ సైన్యమున దొక యుద్ధోగ్ధిగా 21 వ మదరాసు పయినరు పటాలమునందు నున్నందున ఆ పటాలము ఎక్కడకీ పోయిన వీరు వీరి తండ్రితోపాటు వెళ్లుచుండు వారు. కొన్ని దినములకు బెంగళూరునుండి బెల్లము అను బొంబాయిరాజధానికి వీరి తండ్రిగారు ప్రయాణము చేసిరి. వారిపాటు వీరును, వీరియన్నయగు దొరస్వామి గారును వెలిరి. కొన్ని దినములకు వీరి తండ్రిగారు చీనల్పు యుద్ధమునకు పోవలసినవారైరి. అప్పటికి దాసుగారి అన్నగారివయస్సు 12 సంవత్సరములు. దాసుగారి వయస్సు నుమారు 10 వత్సరములు. తండ్రిగారు యుద్ధ మునకు వెళ్లుటకుమునుపు వీరిని వీరితల్లి సంరక్షణక్రింద చెన్నపట్నమున వదలిరి. అచ్చట ఒక గంవత్సరము ఉండునంతలో, వీరి తండ్రిగారు యుద్ధము ముగించిన తోడనే వీరిని చెన్నపట్నమునుండి బెల్లమునకు పిలి పించిరి. అచ్చట రెండు సంవత్సరములు ఉండు నంతలో మరి వారి తండ్రిగారికి పంజాబునకు ప్రయాణము తగిలెను. అందువలన కీ. శే. దాసుగారి మేనల్ల గారు బళ్లారిలోనున్న వారి కళములోనుంచి వెలిరి. అప్పటికి వీరు అంధభాష యన నెట్టిదో యెరుగరు. ద్రావిడభాషయే మాతృభాషగా నుండెను.

భాష:—

అప్పుడు హూణభాషయందు కొంచెము ప్రవేశము కలదు. బెల్లమునకు వచ్చిన తరువాత నాంధ్రభాష యందు శ్రీ దాసుగారు ప్రవేశించిరి. కాని వీరి యన్న గారు అంధభాషయందు ప్రవేశింపక యెప్పు డును చెన్నపట్నమునందే కాలము గడుపుచు వచ్చిరి. కీ. శే. దాసుగారు మాలిము బళ్లారియందే వీరి మేనల్లగారి సంరక్షణములో నుండి కొంతవరకు తెనుగు నేర్చినట్లును బళ్లారి వారధా హైస్కూలులో 8 వ తరగతిలో చేరిరి. 1901 నవంబరు నెలలో అంతలో పంజాబునకు వెలియుండిన వీరి తండ్రిగారు ఉపకార వేతనమును పుచ్చుకొని బళ్లారి చేరినారు. ఉపకారవేత నములేక వచ్చుపెళ్ళము విడిచివేసిరి. చాలనందున వీరి

తండ్రిగారు ఒక ఆంగ్లదినపెట్టిరి. అందువలన వచ్చు ఆదా యముతో జీవనము జరుపుకొనుచుండిరి. 1906 ఆగోబరు నెలయందు శ్రీ కీ. శే. దాసుగారి అన్నగారు పరలోక గతులైరి. అప్పుటికి దాసుగారు 2 వ ఫారము చదువు చుండిరి. 1907 లో బళ్లారికి పేగు మొట్ట మొదట సంధించెను.

వారిరువురును మేనల్లయును, దొరతనమువారు ఈ వ్యాధివిషయములో పెట్టుచున్న నిర్బంధము లకు, నిలువజాలక అనంతపురంజిల్లా గుత్తాలూకా విడువనకల్లు అను గ్రామమునకు బంధువులు ఉండుట వలన అక్కడికి వచ్చి చేరిరి. అప్పటికి శ్రీ దాసుగారి తండ్రిగారు జబ్బుగా నుండిరి. దినదినము జబ్బు హెచ్చుకాజొచ్చెను. 1907 డిసెంబరు నెల 81 వ తేదీన వీరి తండ్రి చనిపోయెను. బళ్లారికి వీరు వచ్చి ఒంటరిగా వారి పూర్వస్నేహితులవలన కొంతకాలము గడపిరి. కాని వీరియునికివలన తోడిస్నేహితు లందరికిని విసుగు కలుగుటచే (ధనములేని వానిని ఎవరును ఖరరు. ధన మున్నప్పుడే సర్వబంధువులు ఆశ్రయింతురు అని తెలిసి) వీరిమేనల్ల బావకుమారుడు చెంగల్వరాయునివద్ద 3 మాసములుగడపెను. అక్కడనే యుద్ధోగముననుండి దలచెను గాని శ్రీ చెంగల్వరావునాయుడుగారు బంధు వులను నాకర్లుగా నుంచుకొనుట బాగులేదనిచెప్పినారు.

ఇక్కడ ఈ బ్రతుకు బ్రతుకుటకంటె మరక్కడి కైన దేశాంతరము వెలిని బాగని తలచి బళ్లారి తాలూకాకు చేరిన రూపనగుడి గ్రామమునకు కొలి నడకతో చేరిరి. అచ్చట నొక్క స్నేహితుడు దారికి అన్నము పెట్టెను. అచ్చటినుండి వుండబాడ గ్రామము నకు సాయంత్రము వచ్చి చేరిరి. రాత్రి భోజనములేదు. ఒక దేవళమున పరుండి తెల్లవారి లేచి నడువ మొద లిడిరి. ఆకలిబాధ హెచ్చుగా నుండెను. దారిలో నిరుప్రక్కల చపాతి కలిపండు విరివిగా పండియుం డుట జూచి కొన్ని తిని వండలో ఏళ్ళు త్రాగి రేణిమా కులపలేకు 10 గంటలకు చేరిరి. అన్నమునకుగాను చాల కష్టపడుచుండగా తుదకు ఒక రైతు ఖరవిలిచి అన్నము పెట్టినాడు. అచ్చట కొంతసేపు విశ్రాంతి తీసికొని పురవ కొండ గ్రామమునకు వచ్చిరి. ఒక లోకల్ ఫండు కంట్రాక్టరుతో కలిసి పనియేదైన నున్నదా అని అడుగగా పనియేమియు లేదని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ఉపాధ్యాయవృత్తి - రు 4-0-0 జీతము:—

తెలంగాణ ముఘ్తారు అనుగ్రామముమీదుగా మోపిడి అను గ్రామమునకు జరిగి, ఆగ్రామాధికారి వీరిని జూచి మీ రెవరు? ఏల యిక్కడకు వచ్చిరి. అని ప్రశ్నింపగా ఇక్కడ నెవరైన చువుకొను వారుండిన నేను ఇంగ్లీషు. తెనుగు చెప్పగలను. అని బదులుచెప్పెను. ఆగ్రామాధికారి కొమాగుల కిరుపురకు విద్యగరపవలెను. భోజనము పెట్టి నెలకు 4/-రూపాయలు జీతము నిర్పాటు చేయబడెను. 1909 మే మాసమునండి 6 మాసములు అచ్చట గడిపిరి. మోపిడిగ్రామమునకు 1 1/2 మైళ్ల సమీపమున కత్తె బూదెహల్ (ఇంద్రావతి) ఉపాధ్యాయుడు అప్పుడప్పుడు వచ్చి వీరిని పలుకరించి పోవుచుండిరి. ఇంద్రావతి రాయచూరు యిరుగవన్న మరదలను శ్రీ కీ. శే. దాసుగారికి ఇచ్చి వివాహము చేయునటుల నియుపాధ్యాయుడు మాట్లాడెను. వివాహము 1909 నవంబరు మాసమున జరుపబడెను.

ఉపాధ్యాయవృత్తి: జీతము రు 10-0-0:—

పాల్వూరుగ్రామము కరణము కొమాగులకు చువుకొనెట్టుటకుగాను నెలకు 10/లు వేతనముపైన పాల్వూరునకు భార్యసమేతముగా వెళ్ళిరి. 1910 సంగ్రహము ఏప్రిల్ నెలలో 12 సంవత్సరముల వయస్సుగల విద్యార్థి బడికి రానందున మరుదినము అగ్నేష్టిలవాడు వచ్చినపుడు నిపు బడికి వచ్చుటకు ఇష్టమున్నచో సక్రమముగా రావలెను. లేనియెడల నెక్కడనైన భార్యలో పడి చచ్చుట మేలని దండించిరి. మరుదినము బాలురందరు వచ్చిరి కాని, దండింపబడిన బాలుడు మాత్రము రాలేదు. బాలుడు నిజముగా ఉరివేసుకొని చనిపోయినాడు. దైవానుకూల్యమువలన ఆకేసు ఎవరిపైనను లేకుండునటుల కొట్టివేయబడెను.

వ్యాక్సి నేటరు ఉద్యోగము:—

ఆగ్రామ కరణముగారు వీరికి నెలకు జీతము సక్రమముగా నిచ్చు చుండనందున నేదయిన ఇతర ఉద్యోగము చూడవలెనను కుకూహలము వారి కుండెను. అంతలో డెప్పుట్టి యిక్ స్పెక్టరు ఆఫ్ వ్యాక్సి నేషన్ గారు అక్కడ ఆకస్మాత్తుగా కలిసి కొని వీరికి ఎక్కువ పరిచితు లయిరి. వీరికి మునిసి పల్ వ్యాక్సి నేటరుపని దొరకెను. జీతము రు 10/- మాత్రము. 1910 సంగ్రహము ఏప్రిల్ నెల 7 వ తేదీ

మొదలు 1912 సంవత్సరము జనవరి నెలవరకు ఈ యుద్యోగమునందే యుండిరి. పిమ్మట లోకల్ ఫండు వ్యాక్సి నేటరుగా నియమింపబడిరి. రిజర్వు వ్యాక్సి నేటరుగా నుండిరి. 5 రోజులు నెలవృత్తిసికొని క తెబూదెహల్ (ఇంద్రావతి) గ్రామమున ప్రైవేటు పాఠశాల విద్యార్థుల కొక సంఘము నేర్పాటుచేసిరి. రిజర్వు వ్యాక్సి నేటరుగా నున్నందున జిల్లాయందు ఎక్క డెక్కడ ఆవసరమొక్కడికి పోవలసినచెప్పెను. వీరి భార్య మేన తన వరియంపేట అను గ్రామమున (అనంతపురంవద్ద)నుండిరి.

నేత్రము నష్టము:—

ఆ గ్రామమున భూమి ఆ 100 లకు 11 యొకరములు కొనిరి. నేద్యముచేయవలెనను అభిలాష చెచ్చుగా నుండెను. సమీపముననున్న సర్కారుభూమిని సహ సాగుచేయుచుండిరి. ప్రభువుసంవత్సరము వేరు సెనగ విత్తనము చలించిరి. జర్మనీయుడము 1914 జనవరి నెలలో హైరంధి మయినందున పండినపంటకు ధరలేక చాల నష్టము సంభవించెను.

ఉరవకొండ గ్రామమునకు సమీపమున ఇంద్రావతి గ్రామమునకు వచ్చి వెనుక తాను విద్యార్థులకుగాను సాపించిన సంఘమును గ్రామ వికాసుత్వ సంఘ మను పేరుతో పునరుద్ధరణ గావించిరి.

మరికల ఉపాధ్యాయపదవి:—

నేద్యమునల నేమియు లాభములేదని తలచి 1915 సంగ్రహము జనవరినెల 6 వ తేదీన లోకల్ ఫండు ఉపాధ్యాయపదవి యొకటి గూడుగ్రామమున దొరకెను. 6 మాసములు అచ్చట పనిచేయునంతలో ఆ పదవికి ట్రైనినింగు అయిన ఉపాధ్యాయులు ఇతని సలమునకు వేయబడినందున వీరికి పనిలేకపోయెను. ఒకటి రెండు మాసములలో కూడెను అను గ్రామమునకు ఉపాధ్యాయుడుగా పోవునటుల వుత్తరువు రాబడెను.

రామమోహన గ్రంథాలయ సాపనము:—

1919 వ సంవత్సరమున పురవకొండ గ్రామమున రామమోహన గ్రంథాలయము సాపింపబడినపుడే కీ. శే. దాసుగారు సహ పురవకొండ గ్రంథాలయము మాప్టరుగా మార్చబడిరి. శ్రీ దాసుగారే గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగా నుండునటుల చేయబడెను.

వీరు కార్యదర్శి పదవికి వచ్చినతరువాత ప్రతి నెలకు చందాలమూలముగా రు 10,80 రూపాయలు

వనూలుచేయుచు అనేక వందల గ్రంథములను గ్రంథాలయమునకు తెప్పించి సభ్యులు, ఇతరులు చదువునటుల చేసెను. దినపత్రికలు వారపత్రికలుసహా తెప్పింపబడుచుండెను.

నేనాచరితము.

మాడు సలములందు ప్రత్యేకముగ ఉపాధ్యాయులను వేతనములపైన నియమించి రాత్రి పాఠశాలలను జరుపుచుండెను. గ్రంథాలయమున ఉచితముగా నేత పరిశ్రమ గజపునటుల ఏర్పాటుచేయబడెను. శ్రీ దాసుగారు స్వయముగా నేత నేర్చుకొని, విద్యార్థులకు నేర్పుచు. కాయకర్షణమునంగల గౌరవమును ప్రస్తుతించిరి. బాలశిక్షాపాఠ్యము శిక్షకు కోడూరుగామమున-అంధ్రరాష్ట్రీయ బాలశిక్ష నాయకులగు ఆయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారచే నిర్వహింపబడిన శిక్షా శిబిరమునందు, వీరును యం. వెంకటరమణపుగారును పాండి గ్రంథాలయముతరపున శ్రీయుత సి. నారాయణకామ్యుల వారి ఆధ్యక్షతకీంద బాలశిక్షపటాలముల నేర్పాటు చేసి మిక్కిలి జయప్రదముగా నిర్వహించిరి. దాసుగారు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండి - రాత్రిపాఠశాలలందు చదువుచు పగలంతయు కూలివల జీవనము చేయు సామాన్యవిద్యార్థులకు బాలశిక్షశిక్షాచక్రగా గజపిరి. ఇవన్నియు చక్కగా జరుపబడుచున్న దినములలో ప్రభుత్వోద్యోగులలోకాని, ప్రజలలోకాని తప్పుచేసినవారు బాలశిక్షకు మిగుల ధియపడుచుండిరి. బాలశిక్షలు ఎక్కువగా చదువుకొన్న వారుగాకపోయినను తన అధికారి బిడ్డలను చక్కగా నిర్వహించుటయై యుండిరి.

మంగళగిరి గ్రంథాలయసభ

ప్రథమ అంతరపురమండల గ్రంథాలయ సభను 1920 నందు ఆహ్వానించి మిక్కిలి జయప్రదముగ నిర్వహించిరి. శ్రీ రామమోహన గ్రంథాలయము యొక్కయు, బాలశిక్ష పటాలముయొక్కయు, వార్షికోత్సవములనుగూడ జరిపిరి.

గామస్థులందు జ్ఞానోదయము.

వీరిచే నిర్వహింపబడుచున్న వివిధ సంస్థలతలన ఉర్రవకొండ గ్రామమునందున్న అశేష జనమునందును జ్ఞానోదయము కలిగినదని చెప్పిన ఆరితయొకరి ఎంత మాత్రమునుగాదు. వీరు గ్రామస్థులందరియందును

తలలోని నాల్కవరె మెలంగుచు అందరియొక్క మన్ననను పొందుచుండిరి.

ఉద్యోగము పోయినను ధైర్యమును విడలేదు.

ఇటుల పరోపకార పారీణులై పాటుబడుచున్న సమయమున గరల్ న్యూలు ఉపాధ్యాయ పదవి నుండి తొలగింపబడిరి. ఆయనను ఎంతమాత్రమున ధైర్యమునుజెందక తాను స్వంతముగా జగముపెట్టి నేత చేయుట మొదలై డి జీవనమును గడపసాగిరి. మరి రెండు మగములుగూడ చేర్చి పనిని ఎక్కువగా సాగింప మొదలుపెట్టిరి.

ఇదంతయు నిటులండ మహాత్ముని సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభమాయెను. కాంగ్రెసునంగు శ్రీ దాసుగారుసహా సభ్యులుగాచేరి ప్రచారము మొదలు పెట్టిరి. వెంటనే గ్రంథాలయ యావదాసులను పురవకొండ కారనేషన్ రిడింగురూమున చేర్చబడెను. శ్రీ రామమోహన గ్రంథాలయము, కారనేషన్ రిడింగురూము అనుపేరుతో నేర్పురపబడెను. పిమ్మట కలు అంగళ్లయొద్ద పికెటింగు చేసి జెయిలునకుగూడ బోయిరి.

నేతగాండ్ర సంగ్రహము.

జైలు ఆనుభవము ముగిసినతర్వాత కాంగ్రెసు ప్రచారమునందే చాలకాలము గడపిరి. సత్యాగ్రహము లేనికాలమున పురవకొండ గ్రామము నేతపరిశ్రమకు పేరుగాంచినది గనుక, వీరపాదలు బ్రతుకుటకు అనువగునటుల నొక నేతగాండ్ర సహకారసంగ్రహము నెలకొల్పిరి. 13 వేల మొత్తము పేరమూలముగా జమ చేయబడి 25 వేల రూప్యములవరకు బ్యాంకునుండి తెప్పించి ముడిసరుకులను కొని-యిచ్చట తయారైన చీరలను కొనుట వానిని ఆమృతముచేయుట ఏజెంటును నియమించుట మొదలగు పనులు జరుపుచుండెను. ఒక తత్పరిమున 1 లక్ష రూప్యములకు పెట్టి చేరము జరుపబడెను. కాని యుత్పత్తి చేయు సరుకులు అమకములగు మార్కెట్టులేకను, విదేశీ పాటీలవలన తయారైన జవళి ఖర్చుగాక నిలిచిపోయినందున స్వదేశీ రక్షణ కలుగువరకు ఏ యుద్యమమును సక్రమముగా జరుపుట కష్టమని-వ్యాపారపద్ధతిమానుకొని, అప్పు లిచ్చు పద్ధతి మాత్ర మిప్పుడు ఉంచబడినది. దాసుగా రీ యుద్యమ ముం చెక్కువగా కృషిసల్పిరి.

విషయసూచిక

౧. సరస్వతీదేవిస్తుతి	...	౫౯
౨. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ	...	౬౦
ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు: దుర్గిరాల వెంకట సూర్యప్రకాశరావుగారి ఉపన్యాసము	...	"
శ్రీ ఇప్పసుంట నుబ్బకృష్ణయ్యగారి ప్రారంభోపన్యాసము	...	౬౭
యాతగిరి లక్ష్మీ వేంకట రమణగారికి గౌరవము	...	౬౮
అధ్యక్షులు: శ్రీ వేమరెడ్డి రామదాసుగారి ఉపన్యాసము	...	౬౯
తీర్మానములు	...	౭౩
అయ్యంగ వేంకట రమణయ్యగారికి "గ్రంథాలయోద్ధారక" బిరుదు సమర్పణము	...	౭౪
౩. ప్రథమాంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రచారకుల సభ	...	౭౫
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు: కేత్రకంటి యోగానందరావుగారి ఉపన్యాసము	...	౭౬
ప్రారంభములు: భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారి ప్రారంభోపన్యాసము	...	౭౭
అధ్యక్షులు: బొడ్డపాటి శతానందయ్యగారి యుపన్యాసము
ఇతర ఉపన్యాసములు—తీర్మానములు	...	౭౮
౪. నివేదికలు		
1 తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు గ్రంథాలయము	...	"
2 తిరుమల తాలూకాబోర్డు గ్రంథాలయము	...	"
౫. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘము - నూతన ఎన్నికలు	...	౭౯
౬. గ్రంథాలయముల ఆవశ్యకము	...	౮౦
౭. మద్రాసు గ్రంథాలయముల బిల్లు	...	౮౨
౮. భీమవరంతాలూకా గ్రంథాలయ సంఘాభివృద్ధి	...	౮౩
౯. భీమవరంతాలూకా గ్రంథాలయ మహాసభ	...	౮౫
౧౦. పిల్లల గ్రంథాలయము	...	౮౭
౧౧. గ్రామ గ్రంథాలయము	...	౮౮
౧౨. గ్రంథాలయ సేవక బెల్లాం రామదాసునాయుడుగారు	...	౮౯
౧౩. సంపాదకీయములు	...	౯౦

దుకాణము.

వీరు, జీవనోపాయమునకు వేరులేదవుగానక ఒక దుకాణముపెట్టి జరుపుచుండిరి. ఇంతలో ఆనంతపురముం డలమున ప్రభుత్వమువారిగల ఏర్పరుపబడిన మద్యపాన నిషేధప్రచారమున చేరి ఒక సంవత్సరకాల మింపు పనిచేసిరి. వీరు పెన్నహోలమున ర్హిత్యనకాలమున అంగడివాండు మొదలగువారికి సౌకర్యముగా సలములను విధించుట మొదలగువాటియందు ధృక్పథాల కెక్కువగా తోడ్పడిరి

మృతి.

వీరు ఆకస్మాత్తుగా జ్వరబాధగల ౧౯౩౨ సంవత్సరము మే నెల ౨ వ తేదీన స్వగృహులెరి.

వీరు చిన్న నాటినుండియు స్వదేశప్రీక్షయందేయుండు వారు. బీదలయెడ చాలదయగలవారు. చాల ప్రార్థన వంతులు, పట్టుదలగలవారు, చిన్న నాటినుండి బీదతనమును అనందముతో అనుభవించినవారు. వీరు కడివరకును పరోపకారమైన పనులు చేయుటయందే తన కాలము నంతను గడిపినవారు.

తాను బ్రతికియుండగనే తన బిడ్డలకు వివాహములు జేసెను. వారు వారివారి ధర్మల జేరుకొనిరి. దాసు గారికి ౧ మేల్లు, ఒకడు, భార్యయు నిగ్రాహులై నిలిచినారు.

ఉరివకొండ, } ఘట్టి వెంకటరమణప్ప.
అనంతపురంజిల్లా.

సంపాదకీయములు.

గ్రంథాలయోద్యమ సేవకులు.

అంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమునకు పట్టుకొనుటై, ఈ యుద్యమ విజయమునకుగాను పాటుబడిన గ్రంథాలయోద్యమ సేవకుల జీవితచరిత్రలను ప్రకటించవలెనని సంకల్పించినాము.

అట్టి సేవకులలో నొకరగు అనంతపురంజిల్లా ఉర్వకొండ గ్రామ గ్రంథాలయ సేవకుల శ్రీ బ్రహ్మరామదాసువాయదగారి జీవితచరిత్రను ఈ సంచిక యందు ప్రకటించినాము. వీరిపటమును ముందు సంచిక యందు ప్రకటింపగలము.

సంచార గ్రంథాలయములు -

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు సభ్యులును, దక్షిణభారత గ్రంథాలయసంఘ ఉపాధ్యక్షులును, అంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘ సహాయకార్యదర్శినియునగు శ్రీమతి తుక్కపాటి రాజరాజేశ్వరమ్మగారు జిల్లాబోర్డు సభియుండు ఉపపాదించుటకై ఈగ్రంథి తీర్మానమును పంపిరి:-

“ఈజిల్లాలో రెండు కేంద్రసలములయందు మాదిరిగా పనిజేసి చూచుటకై సంచార గ్రంథాలయములను ప్రారంభించుటకు తగు ఏర్పాటులను చేయుటకుగాను రు 600 లను మంజూరుచేయుచు తీర్మానించడమైనది. అవి గుడివాడ తాలూకాలో అంగలూరు సం మన్నట్టియు, నందిగామతాలూకాలో కొణకంచి యం మన్నట్టియు గ్రంథాలయములతో సహకారముగ ఆతాలూకాలో పనిజేయవలయును.”

కృష్ణాజిల్లాబోర్డునకు అధ్యక్షులగు శ్రీరాజా యార్లగడ్డ శివరావుప్రపాద బహద్రుగారు- క్రిందటి సంవత్సరమున బెజవాడలో జరిగిన ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభకు ఆహ్వాన సంఘాగ్యక్షులును, అంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు ఉపాధ్యక్షులును అయియున్నారు. గ్రంథాలయోద్యమము యెడల గాఢమైన ఆభిమానము గలవారు. వీరి పరిపాలనయందు ఈతీర్మానము ఆమలులోనికి వచ్చుటయేగాక జిల్లాయం దంతటను గ్రంథాలయోద్యమమునకు మంచి సహాయము లభింపగలను.

ఆంధ్రభూమియందు ప్రథమమున స్థాపించబడినది.

ఆంధ్ర ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

లిమిటెడ్.

ప్రధాన కార్యస్థానము : బెజవాడ
(స్థాపితము 1929)

మేనేజింగు డైరెక్టరు :

మహారాజశ్రీ దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యపంతులుగారు

స్వల్ప ప్రీమియములు !

పవన వ్యయము !

ప్రత్యేక సౌకర్యములు

- 1 శ్రీ పురుషులకు సమానమైన ప్రీమియము కేటాయింపు
- 2 రు 100 లు మొదలు రు 500 వరకు కట్టాలు బాగీచేయబడును
- 3 వైద్యపరీక్షలేవి భీమాపద్ధతులు
- 4 క్లెయిములు గ్యారంటీ చేయబడినవి
- 5 కట్టాదారులకు ఋణము లియ్యబడును
- 6 జననభీమాలో నెలకు రూ 1 లేక 2 రూపాయలు ప్రీమియం చెల్లించిన రు 500 లేక 1000 రూపాయలవరకు క్లెయిములు పొందవచ్చును. కవల పిల్లలు జన్మించిన రెండు క్లెయిము లొసగబడును
- 7 ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు తెలుగున జరువవచ్చును
- 8 కట్టాదారులకు ఫలిప్రదమును సహాయకరములగు సేవయే ఆనర్హము

ఏ జంట్లకు

ధారాశ్రమైవ కమీషను యివ్వబడును

జననభీమా శిశుపోషణకు గొప్ప సహాయకారి

పూర్తివివరములకు :— నూకరింతుండంటు ఆఫ్ ఏజన్సీస్,

ఆంధ్ర ప్రావిడెంటు కంపెనీ, లిమిటెడ్,

గాంధీ నగర్, బెజవాడ.

